

**Loo 'ba vo Lituwë
Komo 'ba vo Lituwë 'ba
Yësu, mandere Loo 'ba vo
Lituwë
Rayada kö'du 'ba buku nenyë**

Luka, vo buku 'ba Luka yöru nenyë, ayöru buku ma riyö Laka nenyë, ru mo Komo 'ba vo lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo lituwë. Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakaŋo. Buku ma riyö Laka nenyë, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo litu 'bomowe o'donni here i'di kö'du yëti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyë.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'bëyiyë zi me'do 'bëni yëti mi damöku nenyë biya, mo ovo Lawo Laka 'ba Wirï mi zë here zi zë tédinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonni zi kö'du yëti mi Yerusalema. Vidi kayo omani mi kö'du yëti 'bëzë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidi koma mi kö'du yëti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yëti nenyë ëdi ku kyigo mi Yerusalema, vo wehee 'ba Yësu ayetonni yaza vo lö'böwë zi tedi na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga temi Yerusalema ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yëti mi dakaŋo 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyë ayada temi kapita

1 zi kapita 'butë dōmoriyō. Petero alaya laya kyedre mī komo nenyē.

Tapētī ma nenyē, Wīrī ako'jo kya vo lö'bō maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wīrī ako'jo mo dē, mo ēdī ko'do zē mati alö'bōnnī ga Yēsu na riti mī ru yēnī 'ba Yude. Mora Yēsu ayada rē nī zi Pawolo ehe utu mo mī loo zi dakaŋo maakowe. Mī gērī nenyē, kö'du yētī 'ba Yēsu i'bē le kafo maga 'ba dakaŋo 'ba Yiserele zi dakaŋo maakowe, bi mati vīdī maakowe alimannī 'dōmo.

Pawolo o'do loo nenyē mī bi kayowe, tēmī Yerusalemā zi Roma. Yude o'dōnnī mo riti kyedre ki'ja, mora zē a'dannī mo dē. Mo ayētī kö'du mī bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mī bi naniye 'ba vīdī maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bōmo ēdī zi yada zi vīdī 'ba damōku nenyē wa mati Yēsu o'do ko'do zē.

Tēmī nenyē biya, vo kome 'ba ndenyē ato'bo yolonni gērī mati vo lö'bōwē 'ba Yēsu alimannī mī dakaŋo. Here loo 'bēzē mēdī kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bō go mo. Here Wīrī ma konyi ze zi ki'ja kö'du yolo kpuru Buku Laka nenyē. Amini.

Luka ayōru zi Tiyōpiyölō

¹ Mī dagba buku 'bama, ma yōru zi yī Tiyōpiyölō biya wa mati Yēsu o'do yandi mo aba, tēmī kadra mati mo ayeto loo 'bēnī,

² le mī ko'do mati oba mo komoriyē, tapētī mo i'dī kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwē mati mo inzi.

³ Tapëti koli 'bomo, mo ayada rë nî zi zë mo ëdi na didi. Zë ongõnni mo ko'do 'butësowo aba, mo ame'donni zë ëti kö'du Damöku 'ba Wiri.

⁴ Mati mo gba zë ëti mo iya zi zë henye, "Ile Yerusalema dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do.

⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba aki'diyë bapatisi Lawo Laka aba."

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonnî ho mo iyanni henye, "Yere, yaanya aba omba ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhu?"

⁷ Yësu iya zi zë henye, "Omba dë zi ye yolo kadra 'ba kö'du mati o'do rë nî nani, nje 'Bu ra ayolo.

⁸ Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigo zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidi mi Yerusalema, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya."

⁹ Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenye, ehe mati zë ëdinni bi kongõ, oba mo riyë mi foli. Zë o'bõnni dekpe mo kongõ.

¹⁰ Mora mati mo ëdi ti'bë ku riyë, zë nduwë bi kongõ komoriyë. Kandi kora riyõ usunni bõngõ kanyi ëdi tõronni dakapa zë.

¹¹ Zë iyanni henye, "Kö'du a'di kora 'ba Galilaya ëdi tore kinye bi kongõ komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu temi gëri kölo mati onge mo ti'bë."

Vidi maako zi kiri peti Yudasi

(Mt 27:3-10)

12 Vo litu a'bannī ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalema. Döku 'ba Olivo ëdī lasi 'ba wiři kōlō ta ra Yerusalema. Vo litu mati i'bënnī ani ne,

13 zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Simona mati o'do lɔvɔ dakaŋo 'bëni, ehe Yudasi wisi 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'bannī ku gawo, zë i'bënnī riyë mi loko tɔɔ ma ëdinnī 'dɔmo.

14 Vo lituwë 'duwi rë nni tɔtɔ amötu na radɔko, vidī mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo ëti.

15 Kadra naniye aba, vo lö'bö 'ba Yere ëdinnī biya lamikölö 'butëriyö mi ratɔtɔ bi kōlō, ehe Petero ënyī riyë ame'do zi zë.

16 Mo iya henye, “Aboka me, kyigɔ 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë nī ku.

17 Yudasi mo kōlō tëmī ze o'do lɔɔ ze aba, mora mo ika vidiyë zi Yësu kiri.

18 Here, Yudasi ogo kaŋo kɔhi ma i'dī zi mo ga kö'du kyënyë ko'do 'bɔmo ne. Mati mo alëpī ta riyë akaŋo mi yaka, ida rɔ mo api.

19 Mati vidī 'ba Yerusalema ayolonnī kö'du nenyë, zë ako'jonnī yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bëzë, ‘Yaka 'ba Yama.’

20 Mī buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye, ‘Mila loko 'bɔmo na mbiya, ehe mila vidī maako dë lima ani.’ Iya kpa henye,

‘Vidī maako mīri lɔɔ 'bɔmo ne.’

21-22 “Here, domba vidī maako kpa zi kɔnyi ze yada zi vidī maakowe henye, Yësu ënyī ku tëmī koli. Mo mëdī tëmī vidī kora kōlō ma ëdī ze aba

tëmi biyeto. Mo mëdi ze aba tëmi kadra mati Yowani abapatisi Yere Yësu, le ko'do ma oba mo komoriyë.”

²³ Zë inzinnî vîdi kora riyo. Ma kôlô tëmi zë Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi.

²⁴ Here, zë biya amötunnî, iyannî henye, “Yere, ayolô kö'du sôsu mi di'di 'ba vîdi biya. Ayada zi ze ma kôlô ma inzi ku

²⁵ zi tedi na vo litu ehe zi loo peti Yudasi ko'do.”

²⁶ Zë u'dunnî fôdô, ehe inzi Matiyasi zi drôko mi gboko 'ba vo lituwë 'butë domokôlô ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

¹ Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kôlô.

² Kandi kpôro aa ta komoriyë kaa taa 'ba buluku morâ oso ndo mi loko mati zë atoto rê nni 'domo ne.

³ Here zë ongonni wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere rê ni yaga alima da vîdi biya na kôlô kôlô.

⁴ Zë biya osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonni me'do tëmi ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zë zi me'do.

⁵ Yude vîdi 'ba Wirî kayo mati edi alimanni tëmi dakaŋo biya mi damoku ne, edinni lima mi Yerusalem.

⁶ Mati zë owonni kpôro wa ne, vîdi kayo atoto rê nni ga bi kôlô. Zë biya na rakaga ga kö'du vîdi kôlô tëmi zë owo vo kö'du kombe edi ame'do ha 'beni aba.

7 Tëmï rakaga 'bëzë ne zë iyannï henye, “Vidi nenyee biya mati ëdï ame'donnï here ne, anzannï dë vidï 'ba Galilaye?

8 Kö'du a'di dowo zë ëdinnï ame'do ha 'beze aba?

9 Kya ze maakowe tëmï Patiya, Mediya, Elamo, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadösiya, Poniyyitusu, Asiya,

10 Paragiya, Pambaliya, Ezipeto, kapa 'ba Li-biya kara ra Sirënë, Roma,

11 Keriti, ehe Arabiya. Kya ze maakowe o'jo Yude, ehe maakowe inzi rë nnï zi tëdinnï na Yude. Ze biya dowo zë ëdinnï ame'do ta ha 'ba vidï biya, zi yada kö'du kyige mati Wirï o'do ne.”

12 Da vidï biya na wirï wirï. Maakowe alimannï ha oka ma kölö ko'jo henye, “Kö'du nenyee biya a'di?”

13 Maakowe o'donnï lasa ra vo lö'böwë 'ba Yere, iyannï henye, “Zë uwënnï a'ji.”

Petero ame'do zi vidï kayo

14 Petero ënyï riyë vo litu 'butë dömkölö ne ëti, ehe ame'do gu kyembe laka aba zi vidï kayo, iya henye. “E Yude mora e biya mati alime mi Yerusalem, owowe me'do mati momba zi kiya.

15 Vidi nenyee anzannï dë na a'ji kaa mati asösuwë. Kadra 'ba damindö ëdï madömosowö.

16 Nenyee ëdï kö'du mati Wirï ayada zi nëbi Yowele kiya,

17 Èzë ndundu 'ba ko'do oko ku, ma kï'di Lawo Laka ama zi vidï biya.

Gisi 'be ma kora minzö ëti akayëtinnï kö'du kise 'bama.

Gisi kora öbiye akongönnï wa kazi Wirï.

Korokyedre 'be wiri akisi zè.

¹⁸ Mi ko'do naniye ma ki'di Lawo ama zi vo kalima ame,
'dö vidi kora mbara eti,
akayëtinni kö'du kise 'bama.

¹⁹ Ma ko'do kö'du koro komoriyè ehe kyinë 'ba kö'du maakowe lebi dakaño.
Ani yama atëdi, wa'do ehe kyëtu.

²⁰ Kadra akopi rë ni na köndu, ehe yehe atëdi na yama
gba kazi ko'do bikanyi kyedre 'ba Yere alaya.

²¹ Here Yere akayomö vidi biya mati ako'jo kö'du ga wakonyi."

²² "Vidi 'ba Yiserele, owowe me'do nenyee. Momba kiya kö'du ga kö'du 'ba Yësu 'ba Naz-ereta. Wiri utu Yësu zi ye zi kö'du koro rakaga aba ko'do ehe da kyinë. E biya ayole nenyeku.

²³ Wiri omba do mo ku nzo aki'di Yësu zi ye. Here obe mo ehe i'diyè mo zi kora vo kö'du kyënyè ko'de tëmi tu'dè maakowe zi tötö mo da taka.

²⁴ Mora Wiri ila mo na dangölö tëmi koli ehe aliro na didi, ga ködu koli o'bo dè ta'da mo."

²⁵ "Dawidi iya kö'du 'ba Yësu henye, 'Mongö Yere 'duwi kara ra ma, ehe mere dè, mo edi ma aba, da kala ma, ma tiri.

²⁶ Ga kö'du nenyè, di'di ma atëdi na rakyenyi, me'do 'bama atëdi 'ba rakyenyi, lima 'bama atëdi kö'du sösu laka aba.

²⁷ Yere omba dè zi ma kila bi lima 'ba lawo 'ba vidi koli,
ehe mo omba dè zi kila ida ra vidi laka 'bomo teje mi ogo.

²⁸ Mo ayada zi ma gëri 'ba didi,

ehe mo o'do ma na rakyenyi tēdi 'bomo kara ra ma.' "

²⁹ "Aboka me, ēdi tīnyō zi ma zi me'do ga kō'du zutu 'beze Dawidi. Mo oli ehe usu, ehe dawogo mo ēdi ze aba kinye ndenye.

³⁰ Mora Dawidi ne nēbī ra, ehe mo ayolo henye, Wiri o'do lömu vidi maako ta dakota 'bomo kadra maako aba atēdi na yere.

³¹ Dawidi ayolo nenye ako'do rē nī, ehe mo ayada zi ze akaliro Korisito na didi. Mo iya henye, 'Wiri ila mo dē mī ogo, mandere ida ro mo zi teje.' "

³² Ze biya da katobō yada zi ye henye Wiri aliro Yēsu ku na didi.

³³ Oba Yēsu ku komoriyē zi lima da kala tiri 'ba Wiri, ehe Wiri i'di Lawo Laka ku zi mo, kaa mati 'Bu alömu. Yēsu ra kpa i'di Lawo Laka zi ze, ehe nenye ēdi wa mati yaanya aba ēdiyē kongō kowo mo aba.

³⁴ "Dawidi i'bē dē komoriyē, mora mo iya henye,

'Yere iya zi Yere 'bama

zi lima da kala nī ma tiri,

³⁵ le ēzē mo o'do vo wehe 'bomo ku kaa gba'da 'ba burutu zi mo.' "

³⁶ "Vidi 'ba Yiserele biya ayolo henye, Wiri o'do Yēsu 'dō na Yere ehe na Korisito, i'diyē mo le koli riyē da taka."

³⁷ Mati vidi owonnī kō'du nenye, zē kazi rakyenyi. Zē ako'jonnī ha Petero, vo litu maakowe eti iyanni henye, "Aboka me, a'di ra da ko'do?"

³⁸ Petero iya zi zē henye, "Oto de zi Wiri tēmī kō'du kyenyē ko'do biya, iriyē bapatisi mī ru

Yësu Korisito, zi ye kila ga kö'du kyënyë 'be, ehe akiriyë waki'di 'ba Lawo Laka.

³⁹ Lömu nenye zi ye gisisi 'bee ëti, kpa zi vidï biya mati Yere 'beze Wirï akinzi, kpa vidï mati zë na kowɔ.”

⁴⁰ Petero ayada kö'du kayo maakowe kpa zi zë zi rë nnï kyigɔ, mo iya henye, “Ma lenzee zi re yomɔ kazi wa mati ako'do rë nï biya zi vidï 'ba kö'du kyënyë ko'do nenyë.”

⁴¹ Mï kadra nani vidï kpulukuwota omanni mï kö'du kise, irïnnï bapatisi, adroko da watiti 'ba vo kö'du kombe.

Rakida 'ba vo kome

⁴² Zë ayaŋa kadra 'bënni mï kö'du yandi kazi vo lituwë, rakida, wakonyo 'ba Yere, mötu aba.

⁴³ Vidï biya na rakaga ehe na tere ga kö'du wakoro kayo ehe kyinë wa mati vo lituwë o'donni.

⁴⁴ Vo kome nduwë rë nnï toto ga bi kölö ehe zë ayanyanni mï wa mati zë ëdinni mo aba.

⁴⁵ Zë ogonni wasisi 'bënni yaga, ehe i'dinni kɔhi mo zi vidï ma omba.

⁴⁶ Ko'do ta ga ko'do, zë atoto rë nnï mï yëkëlu. Zë onyonni wa bi kölö mï liŋɔ kutu kutu ehe ayanyanni mï wakonyo 'bënni na rakyenyi kazi dakumbë,

⁴⁷ ëzë ëdinni Wirï yeto. Vidï biya omba zë. Ta ga ko'do 'duwi Yere ayövu zë mati ayomɔ ku.

3

Petero Yowani aba akɔ'jɔnni kora vo keŋe

¹ Kadra 'ba mötu ëdi kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba ëdi ti'bënni mi yëkëlu.

² Kora mati o'jo na keñe ne injë ha loko 'ba yëkëlu. Ta ga ko'do biya i'di mo dakapa ha loko nenyë, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi vidi mati ëdi ti'bënni loko.

³ Kora ne ongɔ Petero ehe Yowani ëdi tödunnï mi yëkëlu, ehe mo ako'jo hë zë kö'du kɔhi.

⁴ Mora zë ongɔnni bi mbiyi do mo ehe iyanni henye, "Ongɔ bi riyë de ze."

⁵ Kora ne ongɔ bi dë zë asösu 'bëni na ki'ja wa maako kazi zë.

⁶ Mora Petero iya zi mo henye, "Manza dë kɔhi aba, mandere dahabo, mora ma ki'di zi yi wa mati mëdi mo aba. Mi ru 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, miya zi yi ënyi riyë ayeto lasi."

⁷ Petero iri mo kala ma tiri aba akonyi mo riyë. Kandi ndi kora ne gbɔnzɔ mo aba, ayi na kyigo,

⁸ ehe mo öfu riyë, ayeto lasi. Mo i'bë ga ndi Petero Yowani aba mi yëkëlu, lasi, töfu ehe Wiri yeto aba.

⁹ Vidi biya ongɔnni mo lasi toko ehe Wiri yeto aba.

¹⁰ Zë ayɔlɔnni mo kora vo lenze mati ëdi alima ha Resi Teme 'ba yëkëlu ne, zë na rakaga. Zë ɔ'bonni dë yɔlɔ kö'du a'di ra o'dɔ rë ni zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mi yëkëlu

¹¹ Mati kora ne zɔ ga ndi Petero Yowani aba, vidi biya ahonni zi zë bi mati ako'jo loko sënjë 'ba Solomono.

¹² Petero ongo vidi kayo ma atoto rè nnì ne ehe mo iya henye, “Vidi 'ba Yiserelee, kö'du a'di e na rakaga ga kö'du mati o'do rè nì ne? Asösuwè dèdì ze kyigo maako aba? Asösuwè da to'bo ze kora nenye ko'do zi lasi ga kö'du ze na laka?

¹³ Wirì 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'beze, i'di ru kyedre zi vo Litu 'bèni Yèsu. Mora ombe mo dè, i'diyè mo zi Pilato zi kofo, mati Pilato omba zi mo kinga na dangölö.

¹⁴ Ombe Yèsu dè mo le na laka ehe tinyö ne. Ako'jowe kö'du kora ma ofo vidi zi kinga na dangölö,

¹⁵ ehe ofowe mo ma i'di didi zi vidi. Mora Wirì injè mo tëmì koli, ehe ze biya da to'bo yada zi ye wa mati mo o'do.

¹⁶ Onge kora nenye, ehe ayole mo. Koma mi ru 'ba Yèsu ra o'do mo kyigo. Koma mi Yèsu ra o'do kora nenye ti'de na laka.

¹⁷ Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolönni dè wa mati zè o'dönni.

¹⁸ Wirì iya kpuru kazi nèbi èniyè henye, Korisito èni aki'ja riti, ehe yaanya aba ne mo asesi lömu èni ku.

¹⁹ Here, ote de zi Wirì, here akila kö'du kyènyè 'be,

²⁰ here kadra akatayi mati Yere aki'di kyigo zi ye, here mo akutu Yèsu Korisito, mati mo inzi zi ye.

²¹ Mora Yèsu akalima komoriyè le èzè Wirì o'do wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru nèbi laka 'bomowe aba.

²² Mosa iya henye, 'Yere Wirì 'be akinzi vidi tëmì yè kölö zi tëdì nèbi kpa kaa mo inzi ma.

Owowe kö'du mati mo ayada zi ye.

²³ Vidi maako mati oro nēbī nenyē dē, atanza dē na vidi 'ba Wirī löhu.'

²⁴ Nēbī Samowelee ehe biya nēbī maakowe mati ayinnī ta gō mo, zē ame'donnī ga kö'du wa ma ēdī rē nī ko'do yaanya aba ne.

²⁵ E gisi 'ba nēbiyē ehe iriyē lömu 'ba Wirī ku, mati Wirī o'do zutu 'be eti. Kaa mo iya zi Abarayama henye, 'Tēmī kozo 'bēiyē, ma kī'di ya'da zi vidi biya 'ba dakaŋo ne.'

²⁶ Wirī inzi vo litu enī, ehe utu mo dagba zi ye, zi kī'di ya'da zi ye, here oto de tēmī kö'du kyenyē 'be ne."

4

Petero Yowani aba ika komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba ēdinnī gba ame'do zi vidiyē, vo kyēlu 'ba vo ga yēkēlu kongō, ehe Sadekee okonnī.

² Kora nenyee na kamo ga kö'du vo lituwē ēdinnī vidiyē yandi henye, yöku atenyi tēmī koli, kaa Yēsu enyi tēmī koli.

³ Tapēti kadra kutē, zē irinnī Petero, Yowani aba i'dinnī zē mī kamba yōndō aba.

⁴ Mora vidi kayo mati owonnī kö'du kise ne, omanni. Yaanya aba watiti 'ba vo lö'bō ga Yere ēdī kpulukumuyi.

⁵ Mī damindō vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba kö'du kī'di 'ba Mosa atoto rē nnī mī Yerusalemā.

⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi ēdī ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa.

7 Zë ikannî Petero Yowani aba loko, o'donnî zë atoro kutë, ako'jonni hë zë, iyanni henye, “Kyigo 'ba a'di aba, ehe mi ru 'bëyi o'de kö'du nenyee?”

8 Petero oso ndo Lawo Laka aba, iya henye, “Vo dagba 'ba vo dakanowe ehe kyedree,

9 ëzë ako'jowe he ze ndenye ga kö'du laka mati o'do rë ni, ga kö'du vidi ma ako'jo,

10 mëdi na yolo zi ye ehe zi vidi biya 'ba Yiserele, kora nenyee ëdi toro kinye na laka ga kö'du kyigo 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyë koli da taka, mati Wirî injë tëmî koli.

11 Yësu ra yitö mati vo wa kuvowë ombanni dë, mora yaanya aba mo ra yitö ma dagba na laka ndra.

12 Yësu ra nje ëdi kyigo aba zi wayomo. Ru mo ra nje kölo mi damöku ne akato'bo yomo vidi biya.”

13 Vidi kyedree na rakaga mati ongönnî Petero Yowani aba erenni dë, ehe zë ayolönnî vo litu riyö nenyee zë önbö kora mbiya ayandi zë dë. Vidi kyedree ayolönnî, zë ëdinnî kyere Yësu aba.

14 Mora o'bönnî dë tandi ga kö'du kora mati ako'jo ne ëdi toro ani.

15 Kyedree utunnî zë yaga tëmî magalesi. Here zë iyanni zi oka ma kölo maako,

16 “A'di ra da ko'do zi kora nenyee? Vidi biya mi Yerusalema ayolönnî kö'du koro nenyee mati vo lituwë o'donnî, ehe do'bo dë kiya o'do rë ni dë.

17 Zi kö'du nenyee sesi mo kazi apere rë ni, diya zi zë, ma me'donnî dë zi vidi maako löhu mi ru 'ba Yësu.”

18 Here zë ako'jonnì vo lïtu riyö ne hulëhu loko, ehe ayadannì zi zë, ma yandinnì wa maako dë mï ru 'ba Yësu.

19 Petero Yowani aba aya'bannì dɔ mo zi zë iyannì henye, "Asösuwë Wirì omba ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro?"

20 Dɔ'bo dë lima ti, ga kö'du wa ma dongɔ ehe dowo."

21 Kyedree i'jannì kö'du maako dë na kyënyë zi riti kï'di zi Petero ehe Yowani, here zë ilannì zë na dangölö. Vidi biya Wirì yeto aba ga kö'du ma o'dɔ rë nï.

22 Kora mati ako'jɔ kö'du koro nenyë aba, kɔɔ 'bomo ndra ta da 'butësowɔ.

Mötu 'ba vo kome

23 Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, zë a'bannì hulëhu ehe ayadannì zi okanniyë kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyannì zi zë.

24 Mati kɔɔ vo lö'böwë 'ba Yere owonnì kö'du nenyë, zë amötunnì zi Wirì na radrɔko ehe iyannì henye, "Yere, o'dɔ komoriyë, dakaɲo, ranga, wasisi biya mï zë,

25 mï kyigɔ 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo lïtu 'ba Wirì, iya henye, 'Kö'du a'di tu'dëë biya na kamo? Kö'du a'di vidi ëdinnì kö'du sösü ma lumë ne ko'dɔ?"

26 Yere 'ba dakaɲo ako'jɔ rë nnì kö'du wehe, ehe vo daliɲe adrɔko rë nnì da Yere ehe Masiya 'bomo.' "

27 "Kinye mï Yerusalema, Heroda ehe Ponitisi Pilato atoto rë nnì tu'dëë ëti ehe vidi 'ba Yiserele.

Here zë ofo rë nnī ra vo litu laka 'bëyi Yësu, Masiya kinzi 'bëyi.

²⁸ Zë o'donnī wa mati omba zi ko'do na kyigo.

²⁹ Yere, owo me'do tere 'bëzë. Akonyi vo litu 'bëyiye, here o'do ze na kyigo zi me'do kö'du kise 'bëyi.

³⁰ Ayada kyigo kyedre 'bëyi, kaa ëdi vidī k'jo ehe kö'du koro ko'do, rakaga aba mī ru laka 'ba vo litu 'bëyi Yësu."

³¹ Tapëti amötunnī ku, bi 'ba ratoto akoho rë nī. Zë osonnī ndo Lawo Laka aba, ayetonnī me'do mī kö'du kise a Wirī ne kazi tere.

Mi wa yanya

³² Gboko 'ba vo lö'böwë kö'du sösu 'bëzë biya kölö. Vidī maako iya dë wa biya mati ëdinnī mo aba ne 'bëni ra, mora zë ayanyannī mī wa oka ma kölö maako aba.

³³ Kyigo aba vo lituwë ayadannī zi vidī biya henye, Yësu ëdi yaanya aba na didi. Wirī i'di ya'da zi vo lö'bö 'bëniye.

³⁴ Vidī maako i'bë dë kö'du sösu aba ga kö'du wa, ga kö'du vidī ma ëdi kaño aba mandere lokowe, akogo zë yaga ehe ika kōhi mo ne zi

³⁵ vo lituwë. Here zë i'dinnī kōhi mo ne zi vidī ma omba.

³⁶ Yosepa mo kozo 'ba Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo lituwë ako'jonnī mo Baranaba, kö'du ya'ba aba vidī 'ba kö'du laka kiya zi oka,

³⁷ mo ogo yaka 'bëni yaga, ehe ika kōhi mo zi vo lituwë.

5

Ananiya mbara 'bëni Safira aba

1 Kora maako ru mo Ananiya, mbara 'bëni Safira aba, ogonni kaŋo 'bënni yaga.

2 Mora idanni da kö'du zi sesi kya 'ba kôhi ne, na 'bënni. Here mati Ananiya oba koso kôhi ne zi vo lituwë,

3 Petero iya zi mo henye, "Ananiya, kö'du a'di i'di Satani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba kôhi mati i'ja ta da kaŋo ma ogo ne? Kö'du a'di iga ndondo zi Lawo Laka?

4 Wa ne 'bëyi ra mati gba ogo dë, ehe kpa tapëti kogo mo, kôhi mo gba zo na 'bëyi. A'di ra o'do yi zi kö'du ma here ne ko'do? Iga ndondo ne dë zi vidi, iga ndondo ne zi Wiri."

5 Kandi mati Ananiya owo kö'du ne, mo alëpi akaŋo brua na yöku. Vidi biya mati owonni ne, biya na tere.

6 Gisi kora obi ayinni loko, ehe olonni ida ro mo. Here zë injënni yaga, usunni.

7 Kadra wota aba yaa, mbara 'bomo Safira ayi loko, mora ayolo kö'du mati o'do rë ni zi kora 'bëni ne dë.

8 Petero ako'jo ho mo iya henye, "Ayada zi ma, ogowe kaŋo ne da kôhi nenye?" Mo alëzë iya henye, "Zo, kôhi ne mo ra biya ne."

9 Petero iya zi mo henye, "Kö'du a'di yi kora 'bëyi aba riyö, ide me'do zi yonzö Lawo Laka? Kora mati usunni Ananiya, ëdinni ha loko, ehe akumbënni yi yaga."

10 Kandi mo alëpi burutu Petero oli. Mati gisi kora obi nee, ayinni hulëhu loko, i'janni Safira ako'do ani na yöku. Here zë injënni mo yaga ehe usunni mo dakapa kora 'bomo.

11 Kanisa na tere, ehe vidi biya mati owonni kö'du ma o'do re ni ne.

Kö'du koro rakaga aba

12 Vo lituwë o'donni kö'du koro rakaga aba kyö mi kutë vidi. Vo kusu ga Yere biya 'duwi re nni toto mi kapa 'ba yëkëlu ako'jo loko sënjë 'ba Solomono.

13 Vidi maakowe yaga temi gboko 'bëzë omba de zi re ni droko zë aba, mora vidi biya ombanni zë le ndra.

14 Vidi kora kyö ehe mbara ayetanni koma mi Yere.

15 Here vidi rakoe ika zë yaga da geri o'ba da agburuku. Asosunni ezë Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalëpi de zë, akako'jo zë.

16 Vidi kayo ma edinni alima mi gawowe kara Yerusalema, ikanni zë mati rakoo aba mandere zë mati dakyikyia aba mi nni, ako'jo zë biya.

Yaza 'ba vo lituwë

17 Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndo na mikumbë.

18 Zë irinni vo lituwë, i'dinni zë mi kamba ta da komo vidi biya.

19 Mora mi yondo nani malayika kazi Yere ayëhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lituwë yaga. Malayika iya henye,

20 "I'bëë mi yëkëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenyë biya."

21 Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetanni kö'du yandi mi yëkëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni eti ako'jonna ga bi kolö magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinni kö'du zi vo lituwë kika zi nni temi kamba.

22 Vo kanya 'ba yëkëlu mati utu zë mī kamba, i'jannī vo lituwë dë. Zë a'bannī, iyannī henye,

23 “Di'ja ze kamba na kisi ŋbirī, ehe vo kanye ëdī tɔrɔnnī ha loko. Mora mati da yëhu ha loko, ehe dödu mī mo, di'ja vīdī maako dë ani.”

24 Kyedre vo kanye 'ba yëkëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonnī kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayɔlɔnnī dë a'di ra sösunnī atëdī.

25 Vīdī maako ayi ödu loko iya henye, “Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mī kamba ëdinnī mī yëkëlu vīdī yandi.”

26 Kyedre vo kanya 'ba yëkëlu i'bënnī vo kanye ëtī ehe ikannī vo lituwë hulëhu, mora o'donnī zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vīdī ayetonnī zë ku'du yītō aba.

27 Mati ika vo lituwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye,

28 “Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mī ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. Ëdī yandiye vīdī biya mī Yerusalema, ehe ëdī ayɔnze zi kö'du koli 'bɔmo ya'ba gu ze.”

29 Petero vo litu maakowe ëtī aya'bannī dö mo iyannī henye, “Doro ze Wīrī ndra ta da vīdī.

30 Ofowe Yësu mo tötō aba da taka, mora Wīrī 'ba zutu 'beze injë mo na didī.

31 Wīrī o'dɔ mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayɔmɔ. Wīrī i'dī bi zi mo da kala nī ma tīrī, ehe vīdī 'ba Yiserelee ata'bannī hulëhu zi mo ehe akila kö'du kyënyë 'bëzë.

32 Ze kinye zi yada kö'du nenye biya zi ye, ehe Lawo Laka zi yada kpa zi ye, mo waki'dī 'ba Wīrī zi vīdī biya ma oro Wīrī.”

³³ Mati vidi 'ba vurëë owonni kö'du nenyë, zë ayinni na kamo, ombanni zi kofo vo lituwë.

³⁴ Mora ma kölö maako temi zë, Farasi ru mo Gamalili, mo vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma oro mo ndra. Mo i'di kö'du zi vo lituwë koba dero tisi yaa yaga.

³⁵ Here mo iya zi vidiyë 'ba mi vurëë henye, “Kora 'ba Yiserere, komowe mandi re kö'du wa mati edi ko'de zi kora nenyee.

³⁶ Tadura alaya kadra ma alaga nani aba, o'do rë ni na vidi kyedre maako, ehe vidi kora kaa lamisowo adrako rë nni mo aba. Mora mati ofo mo, vo ga ndi mo apere rë nni biya, kö'du 'bomo ne inde rë ni.

³⁷ Yaa mati iti ga vidi 'ba dakaŋo 'beze, Yudasi temi Galilaya alaya kpa. Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo, mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga ndi mo apere rë nni biya.

³⁸ Here miya zi ye tediye na kowo ta ra kora nenyee. Ile zë na bi dë nni. Ezë kö'du ko'do 'bezë ne 'ba vidi köndu, akinde rë ni.

³⁹ Mora ezë ayi kazi Wirī, o'be dë yata, nje ezë ombe zi wehe ko'do Wirī aba.” Vo vurëë ombanni da me'do 'bomo.

⁴⁰ Zë ako'jonnī vo lituwë hulëhu loko, u'bönni zë, ehe i'di kö'du zi zë, ma me'donni dekpe löhu mi ru 'ba Yësu. Ilanni zë ti'bë.

⁴¹ Vo lituwë ilanni magalesi rakyenyi aba, ga kö'du Wirī o'do zë zi riti ki'ja ga kö'du 'ba Yësu.

⁴² 'Duwi ayaŋa kadra 'bënni mi yëkelu, ehe mi liŋo kölö maako ta ga agamo oronni dë ta bi kö'du yandi, ehe yada kö'du yöyö laka Yësu ra Korisito.

6

Vo wakonyi madomoriyö

¹ Mi kadra naniye, vidi kayo ayinni adroko re nni vo lö'böwë. Kya maakowe mati edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, ayetonni re nni lamo ze mati edinni ame'do ha 'ba Hibiru aba. Ze iyanni henye, mbara lu'be ma edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, i'di mi wayanya 'ba wakonyo 'bezë de ta ga ko'do biya.

² Vo litu 'butë domoriyö ako'jonni gboko 'ba vo lö'böwë bi kolö, iyanni henye, "Doro ze de ta bi yeti ko'du kise 'ba Wiru zi loo 'ba wakonyo ra yanya.

³ Aboka me, inziye vidi kora madomoriyö mati vidi owo ze, ehe ayolonni ko'du, ehe ononni ndo Lawo Laka 'ba Wiru aba. Da ki'di ze na vo ga loo nenye kongö.

⁴ Da kato'bo yanya kadra 'beze motu aba ehe me'do 'ba Wiru yeti."

⁵ Kö'du sösu nenye o'do vidi biya na rakyenyi ehe inzinni Setifano. Mo edi koma kyedre aba ehe oso ndo Lawo Laka aba. Ze inzinni Pilipo kpa, Porusi, Nikonara, Timotiyö, Paramenasi, Nikola temi Atiyoko, mati inzi re ni zi tedinni na Yude.

⁶ Kora nenye ika ze zi vo lituwë. Here vo lituwë amötunni, i'di kala nni da kora nee, zi kinzi ze zi loo nenye ko'do.

⁷ Kö'du kise 'ba Wiru apere re ni, ehe vidi kayo mi Yerusalema ayinni zi tedi na vo lö'böwë. Vo karasa kayo oronni koma.

Kiri 'ba Setifano

⁸ Wiri i'di kyigo zi Setifano zi kö'du koro kyedre ko'do ehe rakaga mi kutë vidi.

⁹ Mora vidi kora maakowe temi Sirënë ehe Alikazenderiya, zë temi gboko ma ako'jo rë nni "Kora 'ba dangölö." Zë ayeto hë nni wasa Setifano aba. Maakowe temi gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa hë nni kpa mo aba.

¹⁰ Mora zë o'bonni dë Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yolo kyedre ehe Lawo Laka i'di kyigo zi mo me'do.

¹¹ Zë ogonni vidi kora kyënyëë zi zë kiya henye, "Dowo ze mo ëdi ame'do na kyënyë ra Mosa ehe Wiri."

¹² Zë o'donni vidiyë, kyedre 'bënni ehe vo komoyandiye 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa zi kö'du kyënyë sösu ra Setifano. Zë biya irinni mo ehe ikanni mo komo magalesi.

¹³ Kya 'ba vidi kora maakowe idanni kö'du zi ndondo kiga gu Setifano, ehe zë iyanni henye, "Kora nenye 'duwi ëdi ame'do na kyënyë ra yëkelu laka nenye ehe kö'du ki'di 'ba Mosa.

¹⁴ Dowo ze mo ëdi akiya henye, 'Yësu 'ba Nazereta nenye, akiha akaño yëkelu ne ehe akuwi dalëti mati Mosa i'di zi ze ne.' "

¹⁵ Zë biya mati mi gboko 'ba magalesi ongonni bi da Setifano. Zë ongonni komo mo uwi rë ni kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

¹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, "Ëdinni kö'du tinyö ra yada rë yi?"

² Setifano aya'ba da me'do iya henye, “Önduwë ehe 'buwë, owowe me'do 'bama. Wiri 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo ëdi gba mi Mesopotamiya, gba kazi rë ni kidra zi Harani.

³ Wiri ayada zi mo, iya henye, ‘Ila dakaŋo 'bëyi, karo 'bëyi, ehe i'be dakaŋo mati ma kayada zi yi.’

⁴ Here Abarayama ila dakaŋo 'ba Sadiyana i'be alima mi Harani. Tapëti koli 'ba 'bu mo, Wiri utu Abarayama zi lima mi dakaŋo nenyë yaanya aba ëdi alime 'domo ne.

⁵ Wiri i'di kapa maako dë zi mo, gbï le ma tisi mo. Mora Wiri alömu zi ki'di zi mo dakota 'beni ëti nburu, ezë Abarayama anza dë le gisisi aba.

⁶ Wiri iya henye, ‘Kozo 'ba Abarayama akali-manni tisiwa aba mi dakaŋo 'ba vo leze. Ani zë atëdinni na vo kalima, oka ako'do zë na kyënyë koo lamisowo.

⁷ Mora ma ki'di riti zi vidi ma o'donni zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinni ma motu ga bi nenyë.’ ”

⁸ “Wiri ida kö'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kö'du kida ne nbete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapëti ko'do mamodomowota, Abarayama anbete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'beniyë 'butë domoriyö, mati zë ra vidi dagbe 'ba daliŋo 'butë domoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vidi kora nenyë zutu 'beze ra, zë na mi kumbë ra öndu nni Yosepa. Zë ogonni mo na vo kalima mi Ezipeto, mora Wiri ëdi mo aba.

¹⁰ Wiri ayomo mo biya temi riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kö'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo

o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'di mo na vo da wa biya mati mo edi mo aba."

11 "Mi kadra nani mi Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana de. Madoyi kyenyë riti ehe zutu 'bezee o'bønni de zi wakonyo ki'ja kyö zi konyo.

12 Mati Yakoba owo henye nyenyo edi mi Ezipeto, mo utu gisi 'beni zutu 'bezee mi ma dagba ani.

13 Mi kadara ti'be 'bezë ma da riyö mo, Yosepa ayada re ni zi öndu niyë, eyi ra ni, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa.

14 Yosepa utu litu zi 'bu ni ehe karo niyë zi tayi. Watiti 'bezë edi 'butëmadomoriyö domomuyi.

15 'Bu mo Yakoba i'be mi Ezipeto ehe oli kpa, kaa zutu 'bezee.

16 Yaa yöku zë injë hulëhu mi Sikimo, ehe usu zë mi wogo, mati Abarayama ogo kazi gisi 'ba Hamora."

17 "Ndundu mo aba kadra oko zi Wiri zi ko'do wa ma mo alömu zi Abarayama. Watiti 'ba vidi 'beze mi Ezipeto övu ku kyedre.

18 Here yere maako ayi da kyiti mi Ezipeto, mo ayolo Yosepa de.

19 Mo o'do zutu 'beze na kyenyë, ehe na kamo zë eti. Mo o'do zë zi gisi 'bënniyë kila yaga zi koli.

20 Mi kadra nenye o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wiri, ehe vo dakota 'bomo ongönni go mo mi lijo 'ba 'bu mo yehe wota aba.

21 Mati o'do zë na wehe zi mo kila yaga, wu'jë 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi eni.

22 Mosa i'ja wayandi laka mi Ezipeto. Mo kora kyigo ehe me'do 'bomo na laka."

23 “Mati koo 'ba Mosa ëdi 'butësowɔ, mo i'bë vidi 'bëni Yiserele kongɔ.

24 Ko'do kôlô maako aba, mo i'ja vidi 'ba Ezipeto ëdi vidi ma kôlô tëmi vidi 'bëniyë ko'do na kyënyë. Mo akonyi vidi 'bëni ne, ofo vidi 'ba Ezipeto ne.

25 Mosa asösu vidi 'bëniyë ayolonnï ku, Wiri ako'do ni zi zë kinga na dangölö, mora zë ayolonnï dë.

26 Mi ko'do vere aba, Mosa i'ja vidi 'bëni Yiserele riyö ëdinnï rë nnï ku'bö, ehe mo ayonzo zi zë yata. Mo iya henye, ‘E kora nee na öndu, kö'du a'di ëdiyë re ku'bö gɔ mo?’

27 Mora kora mati ayeto oka ni ku'bö, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo kö'du iya henye, ‘Ëyi ra o'do yi na vo de ze, vurë 'beze kikye aba?’

28 Omba zi kofu ma, kaa ofo vidi 'ba Ezipeto mataganya ne?’

29 Mati Mosa owo kö'du ne, mo aho tëmi Ezipeto i'bë alima mi dakaŋo 'ba Mediyana. Gisi riyö 'bomo nee o'jo ani.”

30 “Tapëti koo 'butësowɔ, malayika alaya zi Mosa mi wa'do möku mi da lipi kara ra Döku 'ba Sinayi.

31 Mosa na rakaga kö'du wa mati mo ongo ne. Mo i'bë kara zi kongɔ mo na laka, ehe gu Yere iya henye,

32 ‘Ma Wiri 'ba zutu 'be, mati Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ëdinnï amötu.’ Mosa ayeto tese tere aba, ehe omba dë zi bi kongɔ da möku ne.

33 Yere iya zi mo henye, ‘Oto kamoka 'bëyi nee 'de, ga kö'du bi ma ëdi tɔro 'domo ne kaŋo laka

ra.

³⁴ Komo ma aba, mongo riti 'ba vidi 'bama mi Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bezë ne ku, ehe mayi ku akaŋo zi yomo zë. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulëhu mi Ezipeto.'

³⁵ "Mosa kolo nere ra vidi 'ba Yiserele ombanni de, iyanni zi mo henye, 'Eyi ra o'do yi na vo de ze ehe vo vurë kikyë?' Malayika 'ba Wiri ame'do zi Mosa mi moku, ehe Wiri utu Mosa zi yomo Yiserelee ehe zi tedi na vo dagba 'bezë.

³⁶ Mosa agaga zë temi Ezipeto, ehe da Ranga Kahi, ehe mi da lipi kö'du koro kö'do rakaga aba koo 'butësowö."

³⁷ "Mosa ra iya zi vidi 'ba Yiserele henye, 'Wiri akinzi kolo temi kutë vidi 'be zi tedi na nëbi kaa mo inzi ma.'

³⁸ Mosa ika vidi 'beze mi da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Döku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze."

³⁹ "Mora zutu 'bezee ombanni de zi Mosa koro, zë ombanni ta'ba hulëhu mi Ezipeto.

⁴⁰ Vidi iyanni zi Arona henye, 'O'do wiri maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo de a'di ra o'do re ni zi mo.'

⁴¹ Zë o'donni wiri mbiya na da kyinë isa kora, zë i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi kö'du wa mati o'donni ne.

⁴² Wiri opi ge ni zi vidi 'beni, ehe ila zë zi motu kyëlu mi komoriyë, kaa ma iya mi wayöruwë 'ba Nëbiyë, 'Vidi 'ba Yiserele, i'diyë wakumu de zi ma ehe waki'di zi ma mi koo 'butësowö aba mi da lëpi ne?

⁴³ Tapëti mo injë loko tisi 'ba wiri Molesi zi mötu, ehe obe kyëlu 'ba wiri Repena kpa. O'de wiri mbiya nenyee zi mötu, mora yaanya aba ma kinjëë 'de kafo dakaño 'ba Babalöni.'

⁴⁴ Mi da lipi zutu 'bezee o'dönni bi lima 'ba Wiri, kaa Wiri ayada zi Mosa ko'do.

⁴⁵ Yaa i'di zi zutu 'bezee, ehe zë obanni mo mati ëdi ti'bënni Yasowa aba zi kiri dakaño ne kazi vidi naniye mati Wiri ore yaga. Mo alima ani le mi kadra 'ba Dawidi.

⁴⁶ Dawidi o'do Wiri na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ëzë na to'bo zi kuvö loko 'ba Wiri zi gisi 'ba Yakoba.

⁴⁷ Ndundu mo aba Solomono ra o'ba loko ne zi Wiri."

⁴⁸ "Mora Wiri Kyedre alima de mi loko mati vidi köndu ra uvö. Eädi kaa nëbi iya henye,

⁴⁹ 'Wiri iya henye,

Komoriyë kyiti 'bama,

dakaño gara 'ba ndi ma.

Kyine 'ba loko a'di ra akuvë zi ma?

Mi bi vala ra ma kalawo?

⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya? "

⁵¹ "E vo kazi kö'du kowo, ehe vidi 'ba da kyigo! Eädiyë kaa vidi mati ombanni nbete de. E 'duwi wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwe o'dönni!

⁵² Nëbi maakowe edinni mati zutu 'be o'do zë de na kyënyë? Zë ofonni nëbiyë mati ayadanni kö'du tayi 'ba Wiri ma Tinyö. Yaanya aba asusuwë mo, ehe ofowe mo.

⁵³ Malayika i'dinni kö'du ki'di 'ba Wiri zi ye, mora gba orowe de."

Ku'du 'ba Setifano yitö aba

⁵⁴ Mati vo vurè owonnì me'do 'ba Setifano, zè ayinnì na kamo kyirinnì konyo aba,

⁵⁵ mora Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriyè, ongo bikanyi kyedre 'ba Wirì, ehe Yèsu èdì tɔɔ da kala tirì 'ba Wirì.

⁵⁶ Mo iya henye, “Mongɔ komoriyè ayèhu rē nì, Wisi 'ba Vidi èdì tɔɔ da kala tirì 'ba Wirì.”

⁵⁷ Vo vurè nee agbōgbō hē nnì na gu kyembe ehe isi mbili nnì. Kandi zè biya alodrōnnì da Setifano,

⁵⁸ ehe u'dunnì mo yaga tēmì gawo kyedre ne. Ayetonnì mo ku'du yitō aba. Vo kiye o'bannì bōngɔ 'bēnnì ndì kora maaako ru mo Sawolo.

⁵⁹ Mati èdinnì Setifano ku'du yiyō aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, “Yere Yèsu, irì lawo ma kalakyedre aba!”

⁶⁰ Mo odrɔ domo nì akaɔ, ehe udu gu kyembe aba iya henye, “Yere, aya'ba kō'du kyēnyē kō'dɔ 'bèzè ne dē, dē zè.” Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra omba da ku'du 'ba Setifano yitō aba. Mì kadra nani kanisa mī Yerusalema mī rayaza kyedre. Biya vo lō'bōwè ga Yere, nje vo lituwè, apere rē nnì mī Yudiya ehe Samariya.

² Kya vo koma maakowe usunnì Setifano ehe i'dinnì lu'bē kō'du mo.

³ Sawolo ayeto kō'du kyēnyē kō'dɔ zi kanisa. Mo i'bē ta halinɔ ta halinɔ kirì vidì kora ehe vidì mbara zè kī'dì mī kamba.

Pilipo mī Samariya

4 Vo lö'böwë ga Yere ma apere rë nnì ne, i'bënnì ta ga bi biya kö'du yöyö laka ne yada mo aba.

5 Pilipo i'bë mī gawo kyedre 'ba Samariya ehe ayöyö kö'du 'ba Korisito ne zi vidi.

6 Zë oze mbili nnì zi Pilipo, kaa mati zë owonnì ehe kongonnì kö'du koro mati mo o'do.

7 Vidi kayo dakyikyì aba akò'jo zë, ehe dakyikyì i'bënnì yaga ta rë zë ha gbögbö aba. Vo keje kayo ehe vo ka'bo akò'jo zë.

8 Vidi biya mī gawo nani na rakyenyi, ga kö'du ma ëdì rë nì ko'do ne.

9 Kadra maako aba kora maako ru mo Simona alima ani vidi 'ba Samariya ko'do na rakaga. Mo ëdì möri ko'do ehe o'do rë nì na vidi kyedre maako.

10 Vidi biya ma wadakayo aba ehe vo leri atoto rë nnì toko ro mo, zë iyannì henye, "Kora nenye vo kyigo 'ba Wirì, ma ako'jo Kyigo ma Kyedre."

11 Kadra konda aba, Simona ëdì möri ko'do zi vidi ko'do na rakaga, ehe zë asesi rë nnì toto toko ro mo.

12 Mora mati zë omannì ku mī kö'du kiya 'ba Pilipo, ga kö'du 'ba Damöku 'ba Wirì ehe ru 'ba Yësu Korisito, abapatisi zë biya kora mbara aba.

13 Simona oma kpa, ehe abapatisi mo. Mo alima kara zi Pilipo, ga kö'du mo ongo bi biya da kö'du koro ne rakaga aba.

14 Vo lituwë mī Yerusalema owonnì henye, kya vidi maakowe mī Samariya irinnì me'do 'ba Wirì ku. Here zë utunnì Petero ehe Yowani zi zë.

15 Mati vo litu riyö nenye okonnì, zë amötunnì henye zi zë kirì Lawo Laka.

16 Gba kazi nenyè, Lawo Laka i'di dë gba zi ma kôlô maako tēmī zë, abapatisi zë injë mī ru 'ba Yere Yësu.

17 Petero, Yowani aba i'di kala nnī da vidi 'ba Samariye, ehe zë irinnī Lawo Laka.

18 Simona ongo Lawo Laka i'di zi vo kome mati vo lituwë i'di kala nnī dë zë. Here mo i'di kôhi

19 zi Petero, Yowani aba ehe iya henye, "I'di kyigo nenyè kpa zi ma, ezë vidi maako mī'di kala ma ku dɔ mo, akiri Lawo Laka."

20 Mora Petero iya zi mo henye, "Yi 'dô kôhi 'bëyi ne aba akinde re mī wa'do, ga kô'du asösu zi waki'di 'ba Wirī kogo kôhi aba.

21 Nenyè anza dë loo 'bëyi, ehe Wirī ongo ku di'di yi anza dë na laka.

22 Oto dë yi tēmī kô'du sösü kyënyë 'bëyi ne, ehe ako'jo ha Wirī zi kila yi.

23 Mongo yi ndo na mikumbë, ehe ida yi ku gö mī gëri kô'du kyënyë kô'do 'bëyi."

24 Simona iya henye, "Amötu zi Yere, here kô'du ma iya ne mo'do rë nī dë zi ma."

25 Tapëti Petero ehe Yowani aba ayëtinnī kô'du 'ba Yere ku, a'bannī zi Yerusalema. Ta da gëri 'bëzë, zë ayëtinnī kô'du yöyö laka ne mī daliŋo kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mī turu 'ba Atepiyö aba

26 Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, "I'bë dambaro da gëri konda 'ba lipi mati i'bë ta Yerusalema zi Gaza."

27-28 Here Pilipo i'bë. Kora limu mī turu 'ba Atepiyö ëdi kpa ti'bë ta da gëri nani mī gbugbuŋu. Mo kyedre 'ba vo kôhi sesi zi Kadasi,

mati ëdi mbara yere 'ba Atepiyö. Mo i'bë mi Yerusalema zi mötu, ehe yaanya aba ëdi ku da ga gëri ëni liŋo. Mo ëdi alima mi gbugbuŋu ëni kö'du ko'jo tëmi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya.

²⁹ Lawo Laka iya zi Pilipo henye, “I'bë zi gbugbuŋu nani, alima kara ro mo.”

³⁰ Pilipo aho kara ehe owo kora ne ëdi kö'du ko'jo tëmi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. Pilipo ako'jo ho mo iya henye, “Ayolo mi kö'du mati ëdi ako'jo ne ku?”

³¹ Mo aya'ba do mo iya henye, “Hala ma to'bo yolo, nje ëzë vidi maako ra akonyi ma?” Mo ako'jo Pilipo zi tayi riyë ehe lima dakapa ni.

³² Kora ne ëdi wayöru ko'jo iya henye, “Akoko mo kaa timële mati da gëri ëni zi kofu. Mo udu dë, kaa timële ma yëvu ro mo umu le du udu dë.

³³ O'donni mo na komokaya, mo iri vurë ma tinyö dë. Hala mo ato'bo tedi gisisi aba, ëzë didi mo oba ku 'de?”

³⁴ Vo limu ne iya zi Pilipo henye, “Ayada zi ma, nëbi ne ëdi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?”

³⁵ Here Pilipo ta bi nenye ayeto tëmi kö'du wayöru nenye ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yësu.

³⁶ Mati zë ëdi ti'bënni ta da gëri, zë ayinni bi ma wini aba. Kora limu ne iya henye, “Ongö te, kinye wini ëdi. Kö'du a'di o'bo dë bapatisi ma?”

³⁷⁻³⁸ Mo i'di kö'du zi karo ne toro. Zë 'dö riyö i'bënni akaŋo mi wini, Pilipo abapatisi mo.

³⁹ Tapëti tasi 'bëzë yaga tëmi wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo limu ne ongo mo dekpe löhu, mora mo ëdi ti'bë da gëri ëni rakyenyi aba.

⁴⁰ Pilipo yaa alaya mi Azotusu. Mo i'bë tëmi gawo zi gawo, biya ta da gëri zi Kasariya, yeti kö'du laka zi vidi.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mi kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofo vo lö'böwë ga Yere. Mo i'bë zi kyedre 'ba vo karase,

² ako'jo ho mo kö'du waraga zi vo dagba bi 'ba mötuwë mati ëdinni mi Damasika. Mo o'do nenyë ga kö'du mo omba zi kiri ehe koba mi Yerusalema vidi kora mandere mbara ma omanni mi gëri 'ba Yere.

³ Mati Sawolo ëdi ku kara zi toko Damasika, bikanyi laka ta komoriyë truku'du ayanyi bi toko ta ro mo.

⁴ Mo alëpi dakaño, owo gu iya zi mo henye, "Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdi ma yaza?"

⁵ Sawolo ako'jo kö'du iya henye, "Yere yi 'bëyi ëyi?" Yere aya'ba do mo iya henye, "Ma Yësu ra. Ma ra vidi ma ëdi ayaza.

⁶ Yaanya aba ënyi riyë ehe i'bë mi gawo kyedre ne, ani akayada zi yi a'di zi ko'do."

⁷ Vidi kora mati ëdinni Sawolo aba, onni ani kazi me'do. Zë owonni gu, mora ongonni vidi maako dë.

⁸ Sawolo ënyi riyë ta akaño, ehe mati ayëhu komo ni, mo o'bo dë zi wa maako kongö. Vidi maako ra iri mo kala aba koko mi Damasika,

⁹ ehe ko'do wota aba mo ɔ'bo dë zi bi kongɔ ehe onyo wa kpa dë, mandere wa kuwë.

¹⁰ Vo lö'bö maako ru mo Ananiya alima mi Damasika. Yere ame'do zi mo temi rayada. Ananiya aya'ba do mo iya nenyé, “Yere, kinye medi.”

¹¹ Yere iya zi mo henye, “Enyi riyë ehe i'bë liɲɔ 'ba Yudasi da gëri mbiyi ne. Ezë okɔ ku ani, aki'ja kora maako ru Sawolo temi gawo 'ba Tasisi. Sawolo edi amötu,

¹² ehe mo ongo rayada kora maako ru mo Ananiya edi atayi zi mo ehe i'di kala ni do mo, here zi mo bi kongɔ löhu.”

¹³ Ananiya aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidi kayo ayadanni zi ma, kö'du kyenyë mati kora nenyé o'do zi vidi laka 'beyi mi Yerusalema.

¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kiri vidi biya mati edinni ru yi ko'jo.”

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, “I'bë, minzi mo ku zi ko'do mo zi yada ru ma zi tu'dëë, yeree, ehe vidi 'ba Yiserele.

¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kö'du ru ma.”

¹⁷ Ananiya i'bë ehe ödu mi loko mati Sawolo edi lima 'domo. Ananiya i'di kala ni do mo ehe iya henye, “Öndu Sawolo, Yere Yësu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yi da gëri tayi 'beyi kinye ne. Mo omba yi zi bi kongɔ löhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba.”

¹⁸ Truku'du wa maako kaa okɔ kyenze alëpi ta komo Sawolo, ehe mo ɔ'bo bi kongɔ löhu. Mo enyi riyë abapatisi mo.

19 Here mo onyo wa, ro mo akyigo.

Sawolo ayëti kö'du mi Damasika

Sawolo alima ko'do maakowe aba vo lö'böwë 'ba Yere ëti mi Damasika.

20 Kandi mo i'bë mi bi 'ba mötuwë ayeto yëti zi vidì henye, Yësu ra Wisi 'ba Wiri.

21 Vidì biya ma owonnì Sawolo, na rakaga ehe iyannì henye, “Anza dë kora nenyë ra ëdì riti ki'dì zi vidì ma alimannì mi Yerusalema, mati ëdinnì amötu mi ru 'ba Yësu? Mo ayi dë kinye zi kiri zë ehe koba zë zi kyedree 'ba vo karase?”

22 Sawolo ayëti kö'du kyigo aba. Yude ma alimannì mi Damasika, mo o'do zë na rakaga mati mo ayonzo zi yada zi zë Yësu ra Korisito.

23 Yaa kya zë maakowe o'donnì mala zi Sawolo kofo,

24 mora mo i'ja. Mo ayolo zë ëdinnì ga ha resi 'ba gawo ne kongo kadra ehe yondo aba zi mo kofo.

25 Yondo maako aba, vo lö'böwë Sawolo izannì mo akanjo mi бага kyedre ta da tëri.

Sawolo mi Yerusalema

26 Mati Sawolo oko mi Yerusalema, ayonzo zi rë ni droko vo lö'böwë ëti. Mora zë biya na tere, ga kö'du zë omannì dë mo vo lö'bö ma tinyö ra.

27 Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo lituwë. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo ëdì mi Damasika, mo ame'do kazi tere mi ru 'ba Yësu.

28 Sawolo alasi na dangölö vo lö'böwë ëti mi Yerusalema, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi vidì biya.

29 Mo 'duwī hē nnī wasa Yude ma ēdinnī me'do mī ha 'ba Gīrīgī, ehe zē ombannī zi mo kofo.

30 Mora vo lö'böwë i'jannī kö'du nenyē, ehe obannī Sawolo zi Kasariya. Ani zē utunnī mo zi Tasisi.

31 Here kanisa mī Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mī kadra 'ba rakyëyi, ehe ayinnī na kyigɔ, ehe Lawo Laka akɔnyi zē zi tövu ehe zi tere Wirī.

Petero akɔ'jɔ Anisi

32 Mati Petero ēdi alasi ta ga bi ne biya, mo i'bë zi vo lö'bö lake ma alimannī mī gawo 'ba Liyida.

33 Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakɔɔ, kɔɔ madɔmowota mī sora ɔ'bo dë zi lasi.

34 Petero iya zi Anisi henye, “Yësu Korisitɔ akɔ'jɔ yī ku! Ēnyi riyë, ehe aköku agburuku 'bëyi ne.” Kandi mo ɔɔ riyë.

35 Vidi biya mī Liyida ehe Sarɔɔ ongonni Anisi, ayinnī na vo lö'böwë ga Yere.

Petero injë Doroka tëmī koli

36 Mī Jɔpa mbara vo lö'bö maako, ēdi ru mo Tabita. Ru mo ha Gīrīgī aba Doroka. Mo ēdi 'duwī kö'du laka ko'dɔ zi vidi ehe zi vo leriye.

37 Mora mo alëpi na kɔɔ ehe oli. Zë akakannī rɔ mo, i'dinnī mo mī lokotɔɔ.

38 Jɔpa anza dë na kɔwɔ ta ra Liyida, ehe vo lö'böwë owonni Petero ēdi ani. Zë utunnī vidi kora riyö zi kiya zi mo, “Akɔ, ayi ze aba kandi ezë atɔ'bo!”

39 Kandi Petero i'bënni zë eti. Vidi kora nee obannī Petero riyë mī lokotɔɔ. Mbara lu'bë kayo ēdinnī ani akudu. Zë ayadannī zi mo bonge mati Doroka ēdi ako'dɔ mo gba na didi.

⁴⁰ Tapëti Petero utu vidi ku biya yaga ta loko, odrɔ da omo ni akaŋo, amötu. Here ofo rë ni zi yöku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, ënyi riye!" Mbara ne ayëhu komo ni. Mati ongo Petero, mo alima riye.

⁴¹ Petero iri mo kala ni aba akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo mbara lu'bë nee ehe kya 'ba vo lö'bö laka maakowe, ayada zi zë Doroka ënyi ku na didi temi koli.

⁴² Vidi biya mi Jopa mati owonni kö'du ma o'do rë ni ne, ma kayo temi zë omani mi Yere.

⁴³ Petero alima mi Jopa ko'do kayo aba mi liŋo 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana ko'jo ra.

10

Petero Koronliyo aba

¹ Mi Kasariya kora maako edi ani ru mo Koronliyo, mo vo da kanya lamikölo 'ba Roma ako'jo "Gboko temi Italiya."

² Koronliyo kora 'ba yeni ra, mati ere Wiri ehe vidi biya 'beni eti. Mo i'di kahi kyɔ zi vo leriye, ehe 'duwi amötu zi Wiri.

³ Kadra wota tapëti kadra kutë, Koronliyo ongo rayada kazi Wiri. Mo ongo malayika kazi Wiri edi tayi zi mo, ehe ko'jo mo ru aba, "Koronliyo."

⁴ Koronliyo na rakaga, mati mo ongo bi da malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nene biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wiri owo motu 'beyi ku, ehe ayolo waki'di 'beyi zi vo leriye ne ku.

⁵ Yaanya aba utu vidi kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero.

⁶ Mo ëdi alima kora maako aba vo liko ko'do ru mo Simona, mo alima mi lijo ma kara ha ranga.”

⁷ Tapëti kö'du nenye kiya, malayika i'bë wëni. Koronoliyö ako'jo riyö vo kalima 'bëniyë ehe vo kanya kölö 'bëni ma ëdi Wirï mötu.

⁸ Mo iya ga kö'du ne biya zi zë, ehe utu zë Jopa.

⁹ Kadra kutë mi ko'do ma ta go mo, mati kora nenyee ëdinni ku tayi kara Jopa, Petero i'bë ku riyë komo lembe amötu.

¹⁰ Mati zë ëdinni wakonyo kö'jo, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wirï.

¹¹ Mo ongo komoriyë ayëhu rë ni, ehe wa maako ayi akaño kaa mbili bongo kyedre bi golo'bo sowo ëni aba.

¹² Mi mo dakyinë ngötu biya, ngötuwë 'ba lijo, watelee, ehe aliye.

¹³ Gu iya zi mo henye, “Petero, ënyi riyë! Ofo nenyee, ehe onyo zë.”

¹⁴ Mora Petero iya henye, “Yere, mo'bo dë ko'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dë na laka zi konyo.”

¹⁵ Gu ame'do zi mo löhu, “Ëzë Wirï o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.”

¹⁶ Nenye o'do rë ni da wota, gba kazi mbili bongo ne truku'du koba hulëhu komoriyë.

¹⁷ Mati Petero gba sösu mi me'do nenye a'di, kora ma Koronoliyö utu zë ne, ayi onni ha loko 'ba resi. I'janni gëri lijo 'ba Simona ku,

¹⁸ ehe ako'jonnï ködo here ne Simona Petero ëdi alima ani.

19 Mati Petero ëdī gba kō'du ma o'do rē nī ne sōsu, Lawo iya zi mō henye, “Kora wota ëdinnī kinye bi koma kō'du yī.

20 Kandi i'bë akaṇo, ehe i'bë zë ëtī. Asōsu dë, ma ra mutu zë.”

21 Petero i'bë akaṇo iya zi kora nee henye, “Ma ra ëdiyë akoma. Ayiye ga a'di?”

22 Zë aya'bannī da me'do iyannī henye, “Vo da kanye Koronōliyō ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amōtu Wirī, ehe vidī biya 'ba Yuda ombannī mo. Malayika laka 'ba Wirī ra ayada zi Koronōliyō zi kutu litu zi yī, here mo atō'bo kowo a'di ra zi yī kiya.”

23 Petero ako'jo zë zi ko'do ani. Mī ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lō'bōwë mī Jopa i'bënnī kora mati ayinnī kazi Koronōliyō ne ëtī.

24 Mī ko'do vere aba zë okōnnī mī Kasariya bi ma Koronōliyō ëdī bi zë kisi. Mo ako'jo karo 'bënyë ehe aboka ma kare.

25 Mati Petero oko, Koronōliyō amëtë mo, here mo aldro burutu Petero, ehe ayeto mo yeto.

26 Mora Petero injë mo, ehe iya henye, “Oro riyë! Ma anza dë ndra ta da vidī kōndu.”

27 Mati Petero ödu loko, mo ëdī gba me'do Koronōliyō aba, vidī kayo ëdinnī ani.

28 Petero iya zi zë henye, “Ayole ku laka, ze Yude kō'du kī'dī 'beze ila ze dë zi wa maako kō'do vidī maako ëtī, mora Wirī ayada zi ma, mo asōsu dë vidī maako ëdī na ti'da mandere anza na laka.

29 Mati utuwë zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yolō kō'du a'di utu litu ga ma?”

³⁰ Koronolijö aya'ba do mo iya henye, “Ko'do sowo alaga ëdi kaa kadra wota 'ba hutaga, mëdi amötu lijo. Truku'du kora maako usu bongö kanyi owo da komo ma.

³¹ Mo iya henye, ‘Koronolijö, Wirï owo mötu 'bëyi ku ehe mo ayolo waki'di 'bëyi zi vo leri ku.

³² Yaanya aba utu litu mi Jopa zi Simona Petero. Mo ëdi na yingö mi lijo 'ba Simona vo liko ko'do, alima kara ha ranga.’

³³ Mutu litu kandi gë yi, ehe ëdi da kö'du komba laka aba zi yi tayi ne. Ze biya dëdi kinye da komo Wirï zi kowo a'di akiya.”

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, “Yaanya aba ma yolo ku Wirï o'do lovo vidi biya kölo.

³⁵ Wirï na rakyenyi vidi ma ere ni, ehe o'do wa ma lake.

³⁶ Ayole kö'du kise mati Wirï i'di zi vidi 'ba Yiserele, mati mo utu Yësu Korisitö, Yere 'ba vidi biya, zi rakyëyi ki'di zi zë.

³⁷ Ayole ku wa mati o'do rë ni, ta bi ne biya mi Yudiya. Ayeto biya mi Galilaya, tapëti Yowani ayada biya zi vidi bapatisi.

³⁸ Wirï i'di Lawo Laka ehe kyigö zi Yësu temï Nazereta. Mo ëdi Yësu aba, mati mo alasi toko kö'du laka ko'do, ehe vidi ko'jo aba, zë ma hu kyigö 'ba Satani.

³⁹ Ze biya dongö wa ma o'do 'dö mi Yuda ehe mi Yerusalema. I'di Yësu zi koli da taka,

⁴⁰ mora ko'do wota aba yaa, Wirï injë mo na didi, ehe o'do mo zi kongö.

⁴¹ Anza vidi biya ra ongo mo, ze ra nje dongo mo, wakonyo ehe wakuwë mo aba tapëti tÿnyï 'bomo tÿmï koli. Ze ra Wirï inzi zi yada kö'du mo zi vidi maakowe.

⁴² Wirï ayada zi ze zi yöyö zi vidi henye, Yësu ra inzi mo ku zi vurë 'ba didi yöku ëti kiya.

⁴³ Nëbi biya iyanni henye, vidi biya ma ëdinni koma aba mi Yësu, akila kö'du kyënyë 'bëzë ne mi ru mo."

Tu'dë irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero ëdi gba ame'do, Lawo Laka ayi da vidi ma ëdi mbili nni koze ne.

⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma nbete, mati ayinni Petero ëti, zë na rakaga ga kö'du Lawo Laka i'di ku zi tu'dëë,

⁴⁶ ga kö'du zë owonni tu'dë ëdinni ku me'do mi ha mënzë maakowe Wirï yeto aba. Here Petero iya henye,

⁴⁷ "Tu'dë nenyee i'di Lawo Laka ku zi zë, kpa kaa dëdi mo aba. Ma yolo ku vidi maako o'bo dë ze yata ta bi zë bapatisi."

⁴⁸ Petero i'di kö'du zi zë bapatisi mi ru 'ba Yësu Korisito. Here zë ako'jonnï ho mo zi lima rë nni ko'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalema

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya owonni henye tu'dëë ombanni da kö'du kise 'ba Wirï ku.

² Here mati Petero ayi Yerusalema, kya vo kome nbete ayeto hë nni wasa mo aba,

³ zë iyanni henye, "Yi alima na yingo mi liño 'ba tu'dëë, ehe onyo wa kpa zë ëti!"

4 Here Petero ayada kö'du ma o'do rë nī, iya henye,

5 “Mēdi mī gawo 'ba Jopa ehe mēdi amötu, mati mongo rayada kazi Wirī. Mongo komoriyë ayëhu rë nī, ehe wa maako kaa mbili bongo kyedre irī ta bi golo'bo 'bomo sowo tayi akanjo zi ma.

6 Mati mongo bi mī mo, ngötuwë 'ba lijo, ngötu mökuwë, watelee, ehe aliye.

7 Mowo gu iya zi ma henye, ‘Petero, ënyī riyë! Ofo nenyee, ehe onyo zë.’

8 Mora miya henye, ‘Yere, mo'bo dë ko'do here, gba monyo wa maako mati ëdī na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë.’

9 Gu ta komoriyë ame'do zi ma löhu, iya henye, ‘Ëzë Wirī o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.’

10 Nenyee o'do rë nī da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyë.

11 Truku'du kora wota tēmī Kasariya orōnnī komo loko mati mēdi alima 'domo.

12 Lawo Laka ayada zi ma ti'bë zë ëti ehe kazi kö'du sösu. Here öndu mī Yësu modaka i'bënnī ma aba, ehe dödu mī loko 'ba kora nenyee.

13 Mo ayada zi ze malayika alaya zi nī, iya henye, ‘Utu vidī maako Jopa zi kora maako ru mo Simona Petero,

14 mo akayada zi ye hala yī ehe vidī biya mī lijo 'bëyi akayomo.’ ”

15 “Tapëti ma yeto me'do, i'dī Lawo Laka zi zë, kaa mati Lawo Laka i'dī zi ze biyeto aba.

16 Ma sösu me'do 'ba Yere, iya henye, ‘Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo

Laka aba.'

¹⁷ Wiri i'di zi tu'de naniye kpa waki'di mati mo i'di zi ze, mati di'di koma 'beze mi Yere Yesu Korisito. Hala ma kayata Wiri?"

¹⁸ Mati ze owonni Petero iya nenyè, onni ta bi he nni wasa, ehe ayetonni Wiri yeto, iyanni henye, "Wiri yaanya aba o'do tu'deè ku de nni koto zi ni, ehe i'di didi ku kpa zi ze."

Kanisa mi Atiyoko

¹⁹ Kya 'ba vo lo'bo 'ba Yere maakowe apere re nni ga ko'du 'ba wayaza ma ayeto kofò 'ba Setifano aba. Ze i'benni kowo kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Ze ayadanni ko'du kise ne nje zi Yude.

²⁰ Kya 'ba vo lo'bo maakowe temi Seyipurusu ehe Sirèné i'benni Atiyoko ehe ayetonni yada zi vidi 'ba Girigi ko'du yoyo laka ne ga ko'du 'ba Yere Yesu.

²¹ Kyigo 'ba Yere edi ze aba, ehe vidi kayo oto de nni zi Yere, ehe omani mi mo.

²² Ko'du yoyo ma o'do re ni ne, oko zi kanisa mi Yerusalema, ehe ze utunni Baranaba Atiyoko.

²³ Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wiri i'di ko'du lake ku zi ze. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze ze zi limanni koma aba mi Yere biya di'di nni aba.

²⁴ Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndo Lawo Laka aba. Vidi kayo oto de nni zi Yere.

²⁵ Here Baranaba i'be Tasisi Sawolo koma.

²⁶ Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani ze adrokanni re nni kanisa eti koo kolò, ehe ayandi

vidi kayo. Ani mi Atiyoko vo lö'böwë 'ba Yere dagba ako'jo Korisito 'ba.

²⁷ Mi kadra nenyë aba, kya 'ba nëbi maakowe ta Yerusalema ayinni Atiyoko.

²⁸ Ma kölö tëmi zë ru mo Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo Laka aba, mo ayada kö'du iya henye, "Madöyi kyënyë atëdi tëmi damöku ne biya." O'do rë ni mi kadra ma Kulidasi ra na yere.

²⁹ Vo lö'bö ma ëdinni mi Atiyoko ombanni zi kutu wakonyi maako zë ato'bönni zi önduwë mi Korisito ma ëdinni mi Yudiya.

³⁰ Here zë inzinni Baranaba ehe Sawolo zi koba waki'di 'bënni zi vo dagbe 'ba vo lö'böwë mi Yerusalema.

12

Heroda ayaza vo kome

¹ Mi kadra nani, Yere Heroda ayaza kya vidi 'ba kanisa.

² Mo i'di kö'du zi vo kanye zi da Yemisi öndu 'ba Yowani kikyë kulu aba.

³ Mati Heroda ongo nenyë o'do vidi 'ba Yude na rakyenyi, mo iri Petero mi kadra karama 'ba mangolo'bo kazi langa.

⁴ Mo i'di Petero mi kamba, ehe i'di kö'du zi vo kanya gboko sowo zi go mo kongo. Heroda o'do mala zi mo ki'di bi 'ba vurë, komo vidi kayo tapëti karama 'ba laga 'ba koli.

⁵ Mati Petero ëdi na sesi mi kamba, vidi 'ba kanisa orönni de ta bi 'ba mötu zi Wirigga kö'du mo.

Ayasi Petero na dangölo tëmi kamba

⁶ Gba ta komo yondo zi Petero kî'dî bi 'ba vurë, mo ëdî ako'do, ehe ida mo nyori riyö aba mî kutë vo kanya riyö. Vo kanya riyö maakowe ëdinnî ha loko ma ödu mî kamba ne kongö.

⁷ Truku'du malayika kazi Yere alaya, ehe bikanyi ayanyi bi toko mî kamba. Malayika ne isa Petero ta dakapa mo, ehe aliro mo riyë. Here mo iya henye, “Kandi! Ënyî riyë!” Nyori alëpinnî ta kala mo,

⁸ ehe malayika ne iya zi mo henye, “Ënyî, usu bongo rë yî, ehe usu kamoka 'bëyi.” Petero o'do kö'du ma ayada zi nî. Here malayika iya henye, “Yaanya aba usu bongo alikölu 'bëyi, ehe usu ga ma.”

⁹ Petero i'bënnî malayika aba, mora mo asösu kö'du ne wirî ra isi nî.

¹⁰ Zë i'bë alagannî gboko riyö 'ba vo kanye, ehe mati ayinnî ha resi 'ba kôhi zi gawo kyedre, ayëhu rë nî na bi dë nî. Zë i'bënnî yaga, ehe mati ëdî tî'bënnî ta da gëri, kandi malayika alaya dë.

¹¹ Mati Petero ayolo kö'du ma o'do rë nî ne, mo iya henye, “Yaanya aba ma yolo ku Yere ra utu malayika ënî zi yomo ma kazi Heroda, ehe kazi wa biya vo dagbe 'ba Yude asösunni zi ko'do zi ma.”

¹² Here Petero i'bë zi lijo 'ba Mariya, ma 'ba Yowani Marako. Vo lö'böwë 'ba Yere ayinnî ga bi kölö ani, ehe ëdinnî amötu.

¹³ Petero akökö ha resi, ehe vo kalima mbara maako ru mo Roda, ayi ha loko zi do mo ya'ba.

¹⁴ Mati mo owo gu Petero, mo rakyenyi aban dra, mo ayëhu ha resi dë. Mo aho hulëhu loko, ehe iya zi vidiyë henye Petero ëdî atoro ani.

¹⁵ Mora vidī biya ayadannī zi mo, iyannī henye, “Yi vo nökyi.” Mora mo zo kiya henye, ne Petero ra. Here zè iyannī henye, “Ne malayika omo ra.”

¹⁶ Petero zo kökö, le mi ndundu mo zè ayèhunnī ha resi. Zè ongønnī mo ehe zè na rakaga.

¹⁷ Petero ame'do kala nī aba zi zè zi tɔrɔnnī ti. Mo ayada hala Yere ika nī yaga tēmī kamba. Mo iya kpa henye, “Ayade zi Yemisi ehe zi öndu maakowe kö'du ma o'do rè nī ne.” Tapèti mo, mo ila bi nani ehe i'bè bi maako.

¹⁸ Mi damindö vere, vo kanya ma ödinnī bi kongɔ rasösu kyedre aba, ehe rakaga aba kö'du a'di ɔko zi Petero.

¹⁹ Heroda i'di kö'du zi vo kanya 'bèniyè zi mo koma, mora du i'jannī mo dè. Here mo ako'jo ha vo kanye, ehe i'di zè zi kofo. Tapèti nenye, Heroda ila Yudiya i'bè zi lima mi Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidī 'ba Tiyere ehe Sidoni na kamo oka ma kölö maako aba. Here gboko tēmī zè i'bènnī Balatusu kongɔ, ma kölö tēmī vidī kyedre mi turu 'ba Heroda. Zè alèlunnī da Balatusu henye nombannī zi rakyèyi ko'do mi kutè gawo 'bèzè ehe Heroda, ga kö'du dakaɲo 'bèzè i'ja wakonyo 'bèni ta bi ma Heroda na vo do mo.

²¹ Mi kadra ma zè ombannī do mo, Heroda ayi usu rè nī mi bongo 'ba yere. Mo alima da kyiti 'ba vurè èni.

²² Vidī agbögbö hē nni iyannī henye, “Ame'do ndra kaa Wirī ta da vidī kora!”

²³ Kandi malayika kazi Yere otra mo akaŋo, ga kö'du mo oba wakoro 'ba Wiri. Kuruwë onyonni Heroda ehe oli.

²⁴ Kö'du kise 'ba Wiri zo rè ni pere.

²⁵ Tapëti Baranaba ehe Sawolo o'donni loo ma utu zë zi ko'do mo ne ku, a'banni Yerusalema, ehe obanni Yowani Marako kpa nni aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mi kutë vidi 'ba kanisa 'ba Atiyoko nëbi maakowe ehe vo komoyandiye ëdinni. Zë ra Baranaba, Simiyono ako'jo kpa Nigara, Lusiyosi tëmi Sirënë, Manani mo aboka 'ba yere Heroda ma kara, ehe Sawolo.

² Mati zë ëdinni Yere yeto ehe ha koro, Lawo Laka iya henye, "Inziye Baranaba ehe Sawolo zi loo mati minzi zë zi ko'do."

³ Here tapëti ha koro ehe mötu, zë i'dinni kala nni dë zë, ehe utunni zë da gëri 'bënni.

Baranaba ehe Sawolo mi Seyipurusu

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Sele-siya, ehe ta ani zë i'bënni da rutu 'ba Seyipurusu.

⁵ Zë okonni Salamisi, ayetonni kö'du kise 'ba Wiri yëti mi bi 'ba mötuwë 'ba Yude. Yowani Marako ëdi zë aba kaa vo wakonyi.

⁶ Baranaba ehe Sawolo umunni da rutu zi Papahosi. Ani zë i'janni kora maako tëmi Yude, ru mo wisi 'ba Yësu. Mo vo möri ehe nëbi vo ndondo.

⁷ Mo o'do loo kpa zi Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kö'du yolo, omba zi kowo kö'du kise 'ba Wiri, ehe mo utu litu kö'du Baranaba ehe Sawolo.

⁸ Mora Barayësu vo möri, ru mo maako Eli-masi, awasa kö'du 'bëzë ne. Mo ayonzo zi yere sesi kazi koma mi Yësu.

⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndo Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi

¹⁰ ehe iya henye, "Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndondo ehe vo wehe 'ba kö'du laka. Ndala aba, atoro ta bi me'do kyënyë kiya ra geri tinyo 'ba Yere?"

¹¹ Yere omba ti'bë riti ki'di zi yi, yi ko'do yaa na vo komoköndu. O'bo dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongo."

Kandi komo kora ne ayöfu matutu köndu aba, ehe mo i'bë toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba.

¹² Mati yere ongo kö'du mati o'do re ni ne, mo rakaga aba mi kö'du yandi ga kö'du 'ba Yere ne. Here mo oma mi Yere.

Pawolo ehe Baranaba mi Atiyoko Pisidiya

¹³ Pawolo ehe oka maakowe eti ilanni Papahosi ehe i'bënni zi Paga mi Pambaliya, mora Yowani Marako ila ze i'bë hulëhu mi Yerusalema.

¹⁴ Koso ze ne i'bënni dagba kazi Paga zi Atiyoko mi Pisidiya. Here mi ko'do 'ba ralawo aba ze i'bënni mi bi 'ba motu ehe alimanni akanjo.

¹⁵ Tapëti kö'du ko'jo temi kö'du ki'di ehe wayöruwë 'ba nëbiyë, vo dagbe utunni vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, "Aboka me, ezë ediyë kö'du maako aba zi kiya mati akakonyi vidi, iye."

16 Pawolo ënyi riyë. Mo o'do kala nî, ehe ame'do, iya henye, "Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dëë kpa mati ëdinni mötu Wirî, oze mbili ye.

17 Wirî 'ba Yiserele inzi zutu 'bezee, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati ëdi alimanni Ezipeto. Ani mo o'do zë na kyigo. Here kyigo gära 'bëni aba, mo ayasi zë yaga.

18 Koo 'butësowɔ mo ongo gë zë mi da lipi.

19 Tapëti mo ayaŋa tu'dë madomoriyö mi Kanana, mo i'di dakaŋo 'bëzë zi vidi 'bëniyë kaa drivu.

20 Nenye o'do rë nî irî koo lamisowɔ 'butëmuyi."

"Tapëti kadra nani, Wirî i'di vidi 'bezee na vo vurëë le mi kadra 'ba nëbi Samowele.

21 Here vidi ombanni yere. Wirî i'di zi zë Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliŋɔ 'ba Benyïmona. Mo irî koo 'butësowɔ.

22 Tapëti Wirî irî Sawolo, i'di Dawidi na yere pëti mo. Wirî iya ga kö'du mo henye, 'Dawidi wisi 'ba Jese ëdi kyinë 'ba vidi ma o'do ma ndra na rakyenyi. Mo o'do wa biya, mati momba mo zi ko'do.'

23 Tëmi kozo 'ba kora nenye, Wirî ika vo wayomɔ Yësu zi Yiserele, kaa alömu."

24 "Mora gba kazi Yësu ayi dë, Yowani ëdi ayada zi vidi biya mi Yiserele zi dë nni koto hulëhu zi Wirî ehe bapatisi kiri.

25 Mati loo 'ba Yowani ëdi ku kara zi rë nî kinde, mo iya henye, 'Asösu 'be ma ëyi ra? Manza dë vidi mati ëdiyë bi mo kisi. Owowe mo ëdi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dë laka zi kamoka omo kinga.' "

26 “Öndu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dëë biya mati ëdinnì kinye Wiri mötu, kö'du kise 'ba wayomö nenye utu zi ze.

27 Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bëzëë ayolonnì dë ëyì ra Yësu. Mandere zë ayolonnì kpa dë mî me'do 'ba nëbiyë mati ëdì ako'jonnì mî ko'do 'ba ralawo biya. Zë o'donnì me'do 'ba nëbiyë ayi ku tinyö vurë kikyë aba ra Yësu.

28 Gbì le ëzë i'ja kö'du maako dë le zi Yësu kî'dì zi kofo, zë nduwë ha Pilato ko'jo zi mo kofo.

29 Tapëtì o'donnì wa mati nëbiyë ayörunnì kö'du Yësu, oba mo akaño ta da taka ehe i'dì mî ogo.”

30 “Mora Wiri injë mo tëmì koli.

31 Ko'do lakyi aba Yësu alaya zi vidi mati i'bënnì mo aba tëmì Galilaya zi Yerusalema. Yaanya aba ëdinnì kö'du mo yada zi vidi 'bezee.

32 Ze kinye zi yada zi ye kö'du yöyö. Wa mati Wiri alömu zi zutu 'bezee,

33 na ko'do, yaanya aba mo o'do ku zi ze Yësu kijnë aba zi didì. Èdì kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyo iya henye,

'Yi wisi ama ra,
ndenye mayi ku na 'Bu yi.' ”

34 “Wiri injë Yësu tëmì koli ehe ila ida ro mo dë zi teñe. Èdì kaa Wiri iya,

'Ma kî'dì zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.'

35 Ehe mî Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye,

'Ila vidi laka 'bëyì ne dë zi teñe mî ogo.'

36 Mati Dawidi ëdì gba na didì, mo oro Wiri. Here tapëtì mo oli, usu mo mî ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida ro mo eñe.

37 Mora vidi mati Wirî injë tëmî koli, ida rɔ mo enje dë.”

38 “Aboka me, kö'du kise ne ëdi henye, Yësu akila kö'du kyënyë 'be!

39 Kö'du kî'dî 'ba Mosa ɔ'bo dë e ko'do tînyö tëmî kö'du kyënyë 'be biya. Mora vidi ma ëdi koma aba mi Yësu, Wirî ako'do mo tînyö.

40 Ëdiyë komokandi aba kazi, kö'du ma nëbî iyannî ne mo'do rë nî dë zi ye. Zë iyannî henye,

41 ‘E vidi ma o'de lasa ra Wirî,
ëdi rakaga aba ehe akoli.

Ma ko'do wa maako mi kadra 'be,

ɔ'be dë zi koma,

ëzë vidi maako ayada le zi ye.’ ”

42 Mati Pawolo ehe Baranaba ëdinnî ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zë zi kiya kyö kö'du kölö nenye ko'do 'ba ralawo vere aba.

43 Tapëti mötu, Yuda kayo ehe tu'dë kayo ma ëdinnî Wirî mötu ne, i'bënnî zë ëti. Pawolo ehe Baranaba alenze zë biya zi lima mi rakyëyi 'ba Wirî.

44 Mi ko'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mi gawo ayinnî zi kö'du kise 'ba Yere kowo.

45 Mati Yude ongönnî vidi kayo nee, zë na mikumbë. Zë alidinnî Pawolo ehe ame'donnî na kyënyë ra kö'du biya mati mo iya ne.

46 Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyannî henye, “Domba zi yada kö'du kise 'ba Wirî zi ye, gba kazi yada zi vidi maakowe. Mora ombe kö'du kise ne dë! Nenye ayada henye, ombe didi ma nburu nburu ne dë. Yaanya aba dëdî tî'bë zi tu'dëë.

47 Yere i'di kö'du zi ze henye, 'Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dëë, zi koba wayomɔ 'ba Wiri zi vidi mi dakaŋo biya.' "

48 Kö'du kise nenye o'do tu'dëë na rakyenyi, ehe zë ayetonni me'do 'ba Yere. Vidi biya ma inzi ku kö'du didi ma ŋburu ŋburu, here omani mi Yere.

49 Kö'du kise ga kö'du 'ba Yere apere re ni biya mi dakaŋo nenye.

50 Mora Yude i'benni zi mbara kyigo ma erenni Wiri, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Ze ofonni ze na kyenyë ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetonni ze yaza. Ze orenni ze yaga temi kapa 'ba dakaŋo nenye.

51 Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi ni, ehe i'benni dagba zi Yikoniyömu.

52 Mora vo lö'böwë 'ba ga ndi Yesu biya na rakyenyi, ehe osonni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mi Yikoniyömu

1 Pawolo ehe Baranaba ame'donni mi bi 'ba motu mi Yikoniyömu, ehe Yuda kayo ehe tu'dë kayo omani mi Yere.

2 Mora Yuda ma ombanni de koma mi mo, o'donni tu'dë maakowe na kamo ehe ofo re ni na vo wehe ra onduwë mi Korisito.

3 Pawolo ehe Baranaba alimanni ani kadra konda aba, me'do kö'du 'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigo zi zë, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyëyi edi tinyö.

4 Vidi mi gawo 'ba Yikoniyömu ayolönni de a'di zi sösu. Kya maakowe omani mi gboko 'ba Yude ehe maakowe omani mi vo lituwè.

5 Ndundu mo aba, tu'de maakowe ehe Yude, bi kolö vo dagba 'benni eti, ombanni mala ko'do zi ko'do ze na kyenyè ehe ze ku'du yitö aba brua.

6 Mati Pawolo ehe Baranaba ayolönni wa ma edi re ni ko'do, ze ahonni mi dakaŋo 'ba Lëyikoniya, ani mi gawo 'ba Liyisitra ehe Debè ehe bi ma kara dakapa dakaŋo ne.

7 Ani ze nduwè kö'du yöyö laka ne yeti.

Pawolo ehe Baranaba mi Liyisitra

8 Mi Liyisitra, kora maako edi ani o'jo mo na ndi keŋe ehe o'bo de zi lasi.

9 Kora ne edi mbili ni koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongo mo edi koma aba mi Yesu zi ko'jo,

10 mo agbögbö he ni iya henye, "Eñyi riyè!" Kora ne öfu riyè ehe ayeto lasi toko.

11 Mati vidi kayo ne ongönni wa ma Pawolo o'do ne, agbögbö he nni yaga mi ha 'ba Lëyikoniya, iyanni henye, "Wiriyè ofönni re nni ku na vidi köndu ehe ayinni ku akaŋo zi ze!"

12 Vidi i'dinni ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinni ru da Pawolo Hemoso, ga kö'du mo ra ame'do.

13 Yekèlu 'ba Zeyusi edi kara ha bi tödu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe döruwè ha resi 'ba gawo kyedre, ga kö'du mo ehe vidiyè ombanni zi ki'di wakumu zi ze.

14 Mati Pawolo ehe Baranaba ayolönni kö'du nenye, ze izanni böngo 'benni ahonni mi kutè vidi kayo ne he nni gbögbö aba henye,

15 “Ēdiyë kö'du nenyë ko'do ga a'di? Ze vidi könduwë ra kaa e. Dika ze kö'du yöyö laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma kazi kö'du, ehe oto de zi Wiri ma didi, ma o'do komoriyë, dakaŋo, wini kyedre, ehe wa biya mi zë.

16 Mi kadra ma alaga, Wiri ila vidi ti'bënni mi gëri 'bënni,

17 mora mo ayada mo edi ani temi wa laka mati mo o'do. Wiri utu mire ta komoriyë ehe o'do wa 'be mi yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi.”

18 Gbi le tapëti Pawolo ehe Baranaba iyanni nenyë biya, na kyigo zi zë yata vidi ta bi wakumu ki'di mo zi nni.

19 Kya 'ba Yude temi Atiyoko ehe Yikoniyömu ayinni, ofonni vidi kayo ne na wehe ra Pawolo. Zë otranni mo yitö aba ehe otanni mo yaga temi gawo kyedre. Asösunni mo oli ku,

20 mora mati vo lö'böwë atoto rë nni toko ra Pawolo, mo oto riyë ehe i'bë hulëhu mi gawo kyedre ne. Mi ko'do vere aba, mo ehe Baranaba i'bënni zi Dëbë.

Pawolo ehe Baranaba a'banni Atiyoko mi Siriya

21 Pawolo ehe Baranaba ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi Dëbë ehe vidi kayo ayinni na vo lö'böwë. Here zë i'bënni hulëhu Liyisitra, Yikoniyömu, ehe Atiyoko.

22 Zë akyigonni vo lö'böwë ehe alenzenni zë zi limanni mi koma. Zë ayadanni zi zë henye, “Da tödu ze Damöku 'ba Wiri temi rayaza kyedre.”

23 Pawolo ehe Baranaba inzinni kyedree zi nni mi kanisa biya na kölö kölö. Here zë oro hë nni,

amötunnì, ehe i'dinnì rënnì zi Yere zi gë zë gaga, ma ëdinnì koma aba mì Yere.

²⁴ Tapëti ti'bë kpuru Pisidiya, ze ayinnì Pambaliya,

²⁵ ehe tapëti zë ayëtinnì kö'du mì Paga, here zë i'bënnì akaño zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'bënnì zi Atiyokò mì Siriya. Ani vo lö'böwë kyere dagba i'dinnì zë zi Wiri gë zë kongò, mati ëdinnì loo ko'dò, yaanya aba loo inde rë nì ku.

²⁷ Tapëti tokò mì Atiyokò, zë ako'jonnì kanisa bi kölö. Zë ayadannì zi vidì wa ma Wiri akonyi zë zi ko'dò, ehe hala mo o'dò zi tu'dëë zi koma.

²⁸ Here zë alimannì ani vo lö'bö ëti mì kadra konda.

15

Ratoto mì Yerusalema

¹ Vidì kora maakowe ayinnì ta Yudiya zi Atiyokò ehe ayetonnì yandi önduwë 'ba Korisito, iyannì henye, "Ayomò zë dë nje ezë anbete zë ku kaa Mosa ayandi."

² Pawolo ehe Baranaba awasa hë nnì zë ëti. Here kanisa omba zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidì maakowe zi ti'bë Yerusalema zi me'do mì kö'du nenye zi vo lituwë ehe kyedree mì Yerusalema.

³ Here kanisa utu zë. Mati zë ëdinnì ati'bë, zë i'bënnì kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadannì hala tu'dëë otò dë nnì ku zi Wiri. Kö'du yöyö nenye o'dò önduwë biya na rakyenyi.

⁴ Mati kora ne okönnì mì Yerusalema, kanisa iri zë kalakyedre aba, ehe vo lituwë kyedree ëti. Pawolo, Baranaba ehe vidì ma ayinnì zë ëti,

ayadannì biya zi zë wa ma Wìrì o'do kpuru kazi zë.

⁵ Here kya 'ba vo koma maakowe mati zë kpa Farasiye, zë oronni riyë iyanni henye, “Tu'dëë ma nbete zë, ehe moronni kö'du kî'dî 'ba Mosa.”

⁶ Vo lituwë ehe kyedree atoto rë nni me'do mî kö'du nenyë.

⁷ Ame'donni kadra konda aba. Here Petero ënyi riyë ehe iya henye, “Önduwë, ayole ku henye, kyere mî kadra ma alaga, Wìrì inzi ma tëmî kutëë henye tu'dë akowonni ta dami'di ha ma kö'du yöyö laka ehe koma.

⁸ Wìrì mati ayolo a'di ra ëdî mî di'di vidî biya, mo ayada mo omba zë ku, Lawo Laka kî'dî aba zi zë, kaa mo i'dî zi ze.

⁹ Wìrì o'do zë dë kutu ta re ze. Mo o'do di'di zë nbala koma aba.

¹⁰ Yaanya aba, kö'du a'di ëdiyë yonzö Wìrì, wa yeto kî'dî gu vo lö'bö nenyee? Wakinjë nenyë ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee o'bo dë kinjë.

¹¹ Mora doma henye, akayomö ze waki'di 'ba rakyëyi aba kazi Yere Yësu, kpa kaa tu'dëë.”

¹² Vidî biya alimanni liwo mati owonni Baran-aba ehe Pawolo ayadanni hala Wìrì o'do kö'du koro, kyinë kyigo 'bëni, ehe rakaga zi tu'dëë kpuru kazi zë.

¹³ Tapëti zë indenni me'do ku, Yemisi iya henye, “Önduwë, oze mbili ye zi ma!

¹⁴ Simona ayada henye hala Wìrì ayi mî kadra ma dagba zi tu'dëë, ehe o'do kya maakowe na vidî ëni.

¹⁵ Me'do 'ba nëbiyë ida rë nî ku kö'du kiya 'bama aba. Èdî na yöru,

16 'Ma kata'ba ehe kuvö löhu loko 'ba Dawidi ma alëpi.

Ma kuvö tēmi rayaŋa 'bomo ehe ko'jo mo riyë löhu,

17 here vidi ma ɔsɔnni ehe tu'dëë, mati ma ko'jo zi tēdinni vidi 'bama, akomanni Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee.

18 Ma ayada zë mi kadra ma alaganni kyere.' "

19 Here ma sösü dë da ki'di wakinjë yeto da tu'dëë, ma ëdinni ku dë nni kopi zi Wirì.

20 Da yöru ehe nje yada zi zë, anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirì mbiye, anza dë zi ndoro ko'do, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urì gu mo, ehe anza dë zi konyo yama.

21 Ga kö'du ki'di 'ba Mosa ayëti ku mi gawo biya mi koo lakyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya ëdi ako'jo mi bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'dë ma ëdinni koma aba mi Yere

22 Vo lituwë ehe kyedree, ehe biya vidi 'ba kanisa ombanni zi kutu kya kora 'bënni maakowe zi Atiyoko zi ti'bënni Pawolo ehe Baranaba ëti. Zë inzinni Sila ehe Yudasi, mati ako'jo kpa Barasaba, zë ra na vo dagbe 'ba önduwë.

23 Zë ayörunni waraga iya henye, "Ze vo lituwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wamëtë zi ye biya tu'dë mati vo lö'böwë 'ba Yere mi Atiyoko, Siriya ehe Silisiya."

24 "Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yë rasösu aba, ga kö'du ma zë iyanni, mora dutu zë dë.

²⁵ Here da toto re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zë zi ye, nī aboka laka 'beze Baranaba ehe Pawolo ëti.

²⁶ Kora nenyee i'di didi nni ku kö'du 'ba Yere Yësu Korisito.

²⁷ Dëdi kpa kutu zi ye Yudasi ehe Sila, zë ra akayadanni zi ye hë nni aba, kpa kaa da yöru.

²⁸ Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjë maako dë ndra zi ye ta da ma nenyee:

²⁹ anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dë zi konyo yama, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati uri gu mo, ehe anza dë zi ndoro ko'do. Eze o'de kö'du nenyee, ako'de na laka. Dutu wamëte 'beze zi ye."

³⁰ Kora sowo ne ilanni Yerusalemä ehe i'bënni Atiyoko. Here zë ako'jonnii vidi 'ba kanisa bi kölo ehe i'di waraga ne zi zë.

³¹ Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigo ehe rakyenyi kyedre zi zë.

³² Yudasi ehe Sila zë ku nëbiyë, zë iyanni kö'du kayo mati i'di kyigo zi önduwë.

³³ Kora mati zë ta Yerusalemä, tapëti alimanni kadra maako aba mi Atiyoko, zë ënyinni ta'ba zi vidi mati utunni zë. Önduwë iyanni zi zë henye, "I'bëe na rakyëyi."

³⁵ Mora Pawolo ehe Baranaba alimanni nduwë mi Atiyoko. Ani zë ayandinni kö'du ehe ayëtinni me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe ëti.

Pawolo inye rë nni Baranaba aba

³⁶ Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, "Di'bë ze hulëhu ehe ti'bë kongo önduwë mi Korisito mi gawo biya mati da yëti

me'do 'ba Yere mi zë. Here da kayoɔ ze hala zë ëdinni ako'do.”

³⁷ Baranaba omba zi Yowani koba, ru mo vere Marako.

³⁸ Mora Pawolo omba dë, ga kö'du mo ila zë mi Pambaliya ehe mo ɔɔ ku ta bi loo ko'do zë ëti.

³⁹ Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni, ehe vidi kölo temi zë i'bë geri 'beni kutu. Baranaba oba Marako ehe i'bënni Seyipurusu,

⁴⁰ mora Pawolo inzi Sila ehe i'bënni geri ma kutu. Önduwë mi Korisito i'dinni zë ku da kala Wiri.

⁴¹ Pawolo i'bë kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'do zi kyigo.

16

Timotiyo o'do loo Pawolo aba ehe Sila

¹ Pawolo ehe Sila a'banni zi Dëbë ehe Liyisitra. Ani vo lö'bö maako alima ani, ru mo Timotiyo. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo temi Giriği.

² Önduwë mi Korisito mi Liyisitra ehe Yikoniyömu iyanni kö'du laka ra Timotiyo,

³ ehe Pawolo omba mo zi ti'bënni ëti. Mora Pawolo anjete mo dagba, ga kö'du vidi 'ba Yude biya toko ani, ayolönni henye 'bu 'ba Timotiyo temi Giriği.

⁴ Mati zë i'bënni temi gawo zi gawo agamo, zë ayadanni zi vidiyë a'di ra vo lituwë ehe kyedree mi Yerusalem a ombanni, ehe zi zë koro kö'du kira nenyee.

⁵ Kanise ayinni na kyigo mi koma 'bënni, ehe 'duwi vidi kayo i'di koma 'bënni mi Yere.

Rayada 'ba Pawolo mi Trowasi

⁶ Pawolo aboka 'bëni ëti 'bënni kpuru tëmi Paragiya ehe Galatiya, ga kö'du Lawo Laka ila zë dë zi kö'du yëti mi Asiya.

⁷ Tapëti zë okonni mi Mayisiya, zë ayonzonni zi ti'bë mi Bataniya, mora Lawo Laka 'ba Yësu ila zë dë.

⁸ Here zë i'bënni dagba kpuru Mayisiya le okonni zi Trowasi.

⁹ Yondo aba, Pawolo ongo rayada, vidï maako tëmi Mesedoniya ëdi toro ani ehe lenze ni, iya henye, "Ayi Mesedoniya zi konyi ze!"

¹⁰ Tapëti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto gëri koma zi ti'bë Mesedoniya. Da yolo ku Wirï ra ako'jo ze zi kö'du yöyö laka ne yëti ani.

Ludiya ayi na vo lö'bö 'ba Yere

¹¹ Di'bë ze mbiyi tëmi Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mi ko'do vere aba dokö ze mi Napolisi.

¹² Ta karani, di'bë ze mi Filipi, gawo mati dagba Roma iri mi Mesedoniya. Do'do ze da kyö mi Filipi.

¹³ Mi ko'do 'ba ralawo, di'bë ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sösu 'beze da ki'ja bi 'ba mötu ani. Da lima ze akaño ehe da me'do zi mbara mati ayinni.

¹⁴ Ma kölö tëmi zë ra Ludiya, mo tëmi gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bongö 'buluyë kogo dagba ra. Mo vo mötu 'ba Yere Wirï ra, ehe Yere ayëhu di'di mo zi komba da kö'du mati Pawolo ëdi kiya.

15 Here tapëti mo vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë, mo asesi zo ze lenze, “Ëzë asösu ma tinyö mëdi koma aba mi Yere, ayi alima liṅo 'bama.” Ndundu mo aba, mo alëlu de ze gbo.

Pawolo ehe Sila mi kamba

16 Mi ko'do kölo maako aba, ze da gëri 'beze zi ti'bë bi 'ba mötu, dandösi de ze wu'jë vo kalima aba. Mo ëdi dakyikyí aba mi ni here i'di kyigo zi mo zi yada kö'du ma gba ani. Tapëti kö'du nenye ko'do, mo o'do köhi kyö zi kyedre 'bëniyë.

17 Wu'jë ne usu ga Pawolo, ehe kösi ze, ehe mo zo nduwë hë ni gbögbö, henye, “Kora nenyeë vo kalima 'ba Wirí ma kyedre. Zë ëdinni ayada zi ye hala zi yome.”

18 Nenye i'bë ko'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofo rë ni ehe iya zi dakyikyí na kamo, iya henye, “Mi ru 'ba Yësu Korisito, mi'di kö'du zi yi kila wu'jë tisi nenye!” Kandi dakyikyí ne ila mo.

19 Mati vo kyeti 'ba wu'jë vo kalima ne ayolönni henye ga gëri 'ba köhi ko'do 'bëzë i'bë ku, zë irinni Pawolo ehe Sila ehe ikanni zë zi vo kalakonde mi bi 'ba wakogo.

20 Zë ayadanni zi vo mi turu henye, “Yuda nenyeë ëdinni ku gawo kyedre 'beze ne yaṅa!

21 Zë ëdinni ayada zi ze ko'do wa mati ze vidí 'ba Rome ila ze dë zi ko'do.”

22 Vidí kayo alödrönni na radroko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidí 'ba mi turu iyanni zi vidiyë henye ote bongö 'bëzë, ehe i'dinni kö'du zi vidiyë zë ku'bö mövo aba.

²³ Tapëti waku'bö kyënyë, i'di zë mi kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongɔ ne zi gë zë kongɔ laka kazi ahonni.

²⁴ Vo ga kamba kongɔ ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zë mi kutë kamba ehe ida ndi zë nyori aba ra kulugbu yeto.

²⁵ Mi kutë yɔndo, Pawolo ehe Sila ëdinni amötu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wirï, maboso maakowe ëdi 'bënni mbili nni koze.

²⁶ Truku'du kinzikinzi kyigɔ ayi akohɔ kamba le hu mo aba. Ha loko ayëhu rë nni, ehe nyori alëpi biya ta ndi mabosowe.

²⁷ Mati vo ga kamba kongɔ aliro ehe ongo ha loko ayëhu rë ni ku huwë, mo oba kulu 'bëni ehe omba ku kara zi rë ni kofo, ga kö'du mo asösu 'bëni maboso ahonni ku.

²⁸ Mora Pawolo agbögbö hë ni, "Ofo rë yi dë! Vidi maako aho dë."

²⁹ Vo ga kamba kongɔ ako'jo kö'du wa'do ehe i'bë mi kamba. Mo alëpi tese aba akaŋo burutu Pawolo ehe Sila.

³⁰ Tapëti mo ayasi zë yaga tëmi kamba, mo ako'jo hë zë iya henye, "A'di ra ma ko'do zi tomɔ?"

³¹ Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Oma mi Yere Yësu, ehe akayomɔ yi. Nenye ëdi kpa tinyö zi vidi biya ma alima liŋɔ 'bëyi."

³² Here Pawolo ehe Sila ayadanni zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidi biya liŋɔ 'bomo.

³³ Mati gba na yɔndo, vo ga kamba kongɔ oba zë bi mati mo atɔ'bo kaka onɔ zë. Here mo biya vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë.

³⁴ Vo ga kamba kongɔ oba Pawolo ehe Sila liŋɔ 'bëni, i'di wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga

kö'du mo i'di koma 'bëni ku mi Wiri ehe vo dakota 'bomowe kpa.

³⁵ Mi damindö vere aba, vo 'ba mi turuwë, utunni kya turu daköndu maakowe kö'du ki'di aba zi vo ga kamba kongö iya henye, "Ile Pawolo ehe Sila mi'bënni."

³⁶ Vo ga kamba kongö ayada zi Pawolo iya henye, "Vo mi turu i'dinni kö'du zi ye kinga yi Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëe na rakyëyi."

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, "Ze vidi 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma edi ze ku'bö ta da komo vidi kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunni ze mi kamba. Yaanya aba zë asösu 'bënni, zë ato'bönni ze kutu na liwo? E e, zë o'dönni de! Zë ra mayinni kinye ehe ze yasi yaga."

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mi turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidi 'ba Roma, zë na tere.

³⁹ Zë i'bënni ako'jonnii hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinni zë yaga tëmi kamba ehe ako'jonnii hë zë, zi ti'bënni 'de tëmi gawo ne.

⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënni mbiyi lijo 'ba Ludiya, ani zë ongönni önduwë, iyanni me'do 'ba rakyigo zi zë, ehe i'bënni gbo.

17

Riti mi Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënni kpuru Ambahipolisi ehe Apoloniya, zë i'bënni dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude edi mi gawo kyedre nani.

² Here ëdi kaa 'duwï, Pawolo i'be ani zi bi 'ba mötu, ehe mi ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidiyë. Mo ame'do temï wayöruwë

³ zi yada zi zë henye, ëdi laka zi Korisito ki'ja riti, ehe ëdi laka mo ënyi temï koli. Pawolo ayada kpa zi zë henye, "Yësu mati mëdi kö'du mo kiya, Korisito ra."

⁴ Kya maakowe temï zë omanni mi kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinni na vo lö'bö kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidï ayolönni zë ndra omanni kpa mi kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omanni vidï 'ba kö'du kyënyë ko'do maakowe mati alimanni toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe ko'do mi gawo kyedre ne. Zë ombanni zi Pawolo kiri ehe Sila kika yaga zi vidï kayo ne, ehe zë i'bënni zo mbiyi liŋo 'ba Jasoŋo.

⁶ Mora mati zë i'janni zë dë ani, zë irinni Jasoŋo ehe öndu maakowe ëti. Zë obanni zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe hë nni gbögbö aba henye, "Pawolo ehe Sila o'dönni kö'du kyënyë ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinni ku kinye

⁷ ehe Jasoŋo iri zë kalakyedre aba liŋo 'bëni. Zë biya owenni kö'du ki'di 'ba Yere 'ba Roma ku, iyanni henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra."

⁸ Vo mi turu nenyee na rasösu, mati owonni nenyee.

⁹ Here zë o'dönni Jasoŋo ehe maakowe ëti zi kchi kopi dagba atehe 'da zë kila ati'bë.

10 Mî yondɔ kɔlɔ ne, ɔnduwë utunnî Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëtî zë ɔkonnî, i'bënnî mî bi 'ba môtû 'ba Yude.

11 Vidî 'ba Beriya ndra na laka ta da vidî 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kirî, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinnî wayöruwë, zi kongɔ ezë kö'du nenyee tinyö.

12 Kayo tëmî zë i'dî koma 'bënnî mî Yere, vidî mbara Girigî mati vidî ayɔlɔnnî zë ndra ehe vidî kora kayo,

13 mora mati Yude mî Tasalanika owonnî Pawolo ëdî kö'du kise 'ba Wirî ne yëtî mî Beriya, zë i'bënnî ani ehe o'dɔnnî vidî kayo ne zi tédinnî na vo wehe 'ba Pawolo.

14 Kandi ɔnduwë utunnî Pawolo akaŋo ha ranga, mora Sila ehe Timotiyo alima 'bënnî mî Beriya.

15 Vidî kora maakowe i'bënnî na kɔwɔ Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'bannî kö'du aba zi Sila ehe Timotiyo zi tayinnî kandi zi nî.

Mî Atenisi

16 Mati Pawolo ëdî bi Sila ehe Timotiyo kisi mî Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi kongɔ wirî mbiya mî gawo kyedre ne.

17 Mo i'bë mî bi 'ba môtû 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidî 'ba Girigiyë ma erennî Wirî. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidî mati mo i'ja bi 'ba wakogo.

18 Kya vo komoyandi Epikuriyɔno maakowe ehe vo komoyandi Isitɔwikî maakowe awasa hë nnî kpa mo aba. Vidî ako'jonnî kö'du henye, "A'di ra vo lumë nenyë ayɔnzɔ zi kiya?"

Maakowe iyannî henye, “Pawolo ëdî kö'du wirî 'ba vo leze ra yëti!” Zë iyannî here ga kö'du mo ëdî ame'do kö'du 'ba Yësu ehe tÿnyî 'ba vidî tÿmî koli.

¹⁹ Zë ikannî Pawolo bi 'ba ratoto ako'jo Aropagusi, ehe iya henye, “Ayada zi ze, a'di ra kö'du yandi kyiyî 'bëyi ne biya ëdî?”

²⁰ Dowo ze ika kö'du rakaga maakowe da yolo zë dë mî me'do 'bëyi ne a'di ra?”

²¹ Kpa ndra ta da wa maako, vidî 'ba Atenisi ehe vo leze mati ëdî alimannî ani, owo zi kowo ehe zi me'do kö'du wakyiyî maako.

²² Here Pawolo owo mî kutë bi 'ba Aropagusi iya henye, “Vidî 'ba Atenisi, monge vidî 'ba yëni ndra.

²³ Mati mëdî ti'bë kpuru bi kongo aba da wa mötuwë, mi'ja me'do da karasa: Zi wirî ma kazi yolo. Amötuwë wirî nenye, mora tinyö ayole mo dë. Here momba zi yada kö'du mo zi ye.”

²⁴ Wirî nenye ra o'do damöku ehe wa biya mî mo. Mo Yere 'ba komoriyë ehe dakaŋo ehe mo alima dë mî yëkëlu mati uvö kala vidî köndu aba.

²⁵ Mo omba wakonyi dë kazi vidî maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidî.

²⁶ Tÿmî vidî kölö, Wirî o'do vidî mati alimannî dakaŋo, ehe mo o'do kadra ehe bi zi vidî limannî 'domo.

²⁷ Wirî o'do nenye biya, here zi ze ni koma, ehe toko yaga, ehe ni ki'ja. Mora mo anza dë na kowo ta re ze,

²⁸ ehe mo i'di kyigo zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tedi eyi 'beni ze. “Ze gisi omo,” kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni.

²⁹ Kyere ze gisi 'ba Wirī, da sösuwë dë henye, mo ëdī kaa wirī mbiya o'do yaga tēmī dahabo mandere manzede mandere yitō. Mo anza dë kaa wa mati vīdī köndu akasösu ehe ko'do.

³⁰ Köo mati alaga kyere naniye, Wirī ila nenye biya ga kö'du vīdī ayolönni dë a'di ra nëdīnni ko'do. Mora yaanya aba mo iya henye, vīdī biya ta bi ne moto dë nni zi mo.

³¹ Mo ako'jo ko'do mo ku mati ako'do vurë vīdī 'ba damöku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yësu zi ko'do vurë. Wirī i'di yolo mo nenye zi ze biya Yësu kinjë aba tēmī koli.

³² Kandi mati vīdī owonni Pawolo iya, kora injë tēmī koli, kya zë maakowe ayetonnī kogo. Maakowe iyanni henye, “Da kowo ze yī ame'do ga kö'du nenye kadra maako aba löhu.”

³³ Mati Pawolo ila bi 'ba ratoto ne ku,

³⁴ kya kora maakowe i'dīnni koma 'bënni mī Yere ehe i'bënni Pawolo aba. Ma kölö tēmī vīdī 'ba ratote ru mo Danasiyösi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'bënni mī Yere.

18

Pawolo mī Koriti

¹ Pawolo ila Atenisi i'bë Koriti,

² ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra tēmī Poniytusu. Anza na konda ta ga ma nenye, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'bëni Pirisila aba, ga kö'du Yere Kulidasi i'di kö'du Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'bë zi kongo Akuwila ehe Pirisila

³ ehe i'ja zë vo loko da'börö kuvöwë ra. Pawolo kpa vo loko da'börö kuvö ra, here mo alima zë eti ehe o'donni loo ga bi kölö.

⁴ Mi ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'bë bi 'ba mötu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'dë maakowe ehe ayonzo zi zë kopi.

⁵ Mora tapëti Sila ehe Timotiyo okonni ta Mesedoniya, mo ayaŋa kadra 'bëni biya zi yëti kö'du zi Yude Yësu mo Korisito ra.

⁶ Ndundu mo, zë ofo rë nni do mo alidinni mo. Here mo akohö durufu ta ra bongo 'bëni ehe iya zi zë henye, "Wa mati o'do rë ni zi ye, atëdi kö'du litë 'be ra! Ayaŋe ru ma dë. Yaanya aba ehe dagba ani mëdi ti'bë yëti zi tu'dë maakowe."

⁷ Pawolo idra rë ni liŋo 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo mötu zi Wiri, ehe liŋo 'bomo kara dakapa bi 'ba mötu.

⁸ Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba mötu ne. Mo ehe vidï biya mi dakota 'bomo i'di koma 'bënni mi Yere. Ma kayo maakowe mi Koriti owonni kö'du kise ne kpa, ehe vidï biya mati koma aba mi Yere abapatisi zë.

⁹ Yondo kölö maako aba, Yere ame'do zi Pawolo temï rayada iya henye, "Ere dë, zi sesi kö'du yëti nduwë dagba. Oro dë!

¹⁰ Ma yi aba, ehe vidï o'donni wa maakowe dë zi yi. Vidï kayo mi gawo kyedre nenye, 'bama ra."

¹¹ Pawolo alima mi Koriti koo kölö ehe yehe modaka, vidï yandi me'do 'ba Wiri aba.

¹² Mati Galikö Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinni bi kölö ehe irinni Pawolo. Zë ikanni mo bi 'ba vure

13 ehe iyannî henye, “Kora nenyë ëdî yonzo zi vidî 'beze ko'do zi mötu Wirî mî gëri mati kö'du kî'dî 'beze omba dë.”

14 Gba kazi Pawolo me'do, Galikö iya henye, “Ëzë ëdî vurë kiya ra kora nenyë, na vo kö'du kyënyë ko'do mandere wa maako eme dë, ma kowo me'do 'bëyi ne.

15 Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe kö'du kî'dî 'be, onge go mo na bi de. Momba dë zi vurë ma here ne, kiya.”

16 Here mo utu zë yaga ta bi 'ba vurë.

17 Vidî ne irînnî Sositenisi, vo dagba bi 'ba mötu 'ba Yude, u'bönnî mo komo bi 'ba vurë. Mora du kö'du ne ogo dë da Galikö.

Pawolo a'ba Atiyokö 'ba Siriya

18 Tapëti lima 'ba Pawolo yaa vo lö'bö 'ba Yere ëti mî Koriti, mo iya zi zë alime gbö ehe i'bë Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'bë dë, mo atëtë dë nî bi 'ba Senesiriya ga kö'du mo o'do lömu zi Wirî.

19 Mati zë okönnî Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'bë bi 'ba mötu zi me'do zi Yude ani.

20 Zë ako'jonnî ho mo zi lima ani na konda, mora mo omba dë.

21 Mo ayada zi zë alime gbö, ehe iya henye, “Ëzë Wirî ila ma, ma tayi hulëhu.” Here mo ila Efeso.

22 Pawolo i'bë zi Kasariya, bi mati mo amëtë kanisa. Here mo i'bë dagba Atiyokö.

23 Tapëti lima 'bomo tisi ani, mo ila ehe i'bë zi bi kayo mî Galatiya ehe Paragiya. Mo akonyi vo lö'böwë ani zi tayinnî na kyigo mî koma 'bënnî.

Apolo mi Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mi gawo kyedre 'ba Alikazenderiya. Mo vo kö'du yolo 'ba wayöruwë 'ba Wirì kayo.

²⁵ Mo ayolo kö'du 'ba gëri 'ba Yere kpa kayo, ehe mo ëdi ame'do mi mo, da kö'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kö'du Yësu ëdi tïnyö, mora mo ayolo nje bapatisi 'ba Yowani.

²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba mötu. Mati Pirisila ehe Akuwila owonni mo, zë obanni mo linjo 'bënni ehe akonyinni mo zi yolo kö'du 'ba Wirì na laka.

²⁷ Apolo omba zi ti'bë zi Akasiya. Here önduwë ayörunni waraga ayada zi vo lö'böwë mati ëdinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapëti Apolo oko mi Akasiya, mo na wakonyi kyedre zi vidi biya mati i'di koma 'bënni mi Yere Yësu ga kö'du waki'di 'ba rakyëyi 'ba Wirì.

²⁸ Mo alëpi mi ha wasa Yude ëti, ehe ta da komo vidi kayo. Mo oba temi wayöruwë zi yada henye, Yësu mo Korisito ra.

19

Pawolo mi Efeso

¹ Mati Apolo ëdi mi Koriti, Pawolo i'bë kyëti dakaño, ehe oko mi Efeso. Ani mo i'ja kya vo lö'bö 'ba Yere maakowe.

² Mo ako'jo hë zë iya henye, “Mati i'diyë koma 'be mi Yësu, i'di Lawo Laka ku zi ye?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “E e, gba dowo ze kö'du 'ba Lawo Laka dë.”

³ Pawolo ako'jo hë zë iya henye, “Here, bapatisi 'ba a'di ra iriyë?” Zë aya'bannì dɔ mo iyannì henye, “Bapatisi 'ba Yowani.”

⁴ Pawolo aya'ba dɔ mo iya henye, “Yowani abapatisi vidi, here zi dë nnì koto zi Wirì. Mora mo ayada kpa zi zë, vidi maako ëdì tayi, ehe zë akì'di koma 'bënnì mī mo. Yësu ra vidi mati Yowani ëdì ame'do kö'du mo.”

⁵ Tapëti vidi owonnì Pawolo iya nenye, abapatisi zë mī ru 'ba Yere Yësu.

⁶ Here, Pawolo i'di kala nì dë zë. I'di Lawo Laka ku zi zë ehe zë ame'donnì ha kazi yolo maako aba, ehe kumë me'do.

⁷ Ani ëdì kaa kora 'butë dɔmoriyö mī gboko nenye.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bë mī bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe ame'do vidi ëti kazi tere kö'du damöku 'ba Wirì. Mo ayonzo zi dë zë lëlu,

⁹ mora maakowe tēmī zë na vo kazi kö'du kowo, ehe ombannì dë zi koma. Ta da komo vidi kayo, zë iyannì kö'du kyënyë ra gëri 'ba Wirì. Pawolo ila zë, ehe oba vo lö'böwë nì aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi.

¹⁰ Mo ame'do ani 'duwī koo riyö, le Yuda biya ehe tu'dë maakowe mī Asiya owonnì kö'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wirì i'di kyigo zi Pawolo kö'du koro ko'do.

¹² Vidi obannì mandilì ehe bongɔ mati ise ida ra Pawolo, ehe zë injënnì zë, zi vidi biya mati na rakoo. Biya vidi mati na rakoo ako'jo, ehe dakyikyì i'bënnì yaga.

¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'bënnì toko yonzo zi kore dakyikyì yaga mī ru 'ba Yere Yësu. Zë

iyannì zi dakyikyi henye, “Ayi yaga mì ru kòlò 'ba Yësu, mati Pawolo ëdì ayëtì!”

14 Gisi kora madomoriyò 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bòmo ëdinnì ko'dò nenye.

15 Ko'do maako aba dakyikyi iya zi zë henye, “Ma yolo Yësu, ehe mowo kö'du Pawolo, mora yì 'bëyì ëyì?”

16 Mora kora mati dakyikyi aba mì nì ne, öfu dë zë ehe u'bò zë. Zë ahonnì yaga ta loko, na ga mbiya ehe ɔɔɔ aba.

17 Mati Yude ehe tu'dë maakowe mì Efeso owonnì kö'du nenye, zë tere aba, here zë ayetonnì ru 'ba Yere Yësu.

18 Yaanya aba vo lö'bò kayo odrò hë nnì ga kö'du kyënyë mati nëdinnì ako'dò.

19 Kya maakowe mati na vo mörì ne, ikannì buku 'bënnì ehe o'bò zë komo vidi kayo. Buku nenyee ogo kpuluku'butëmuyì kòhi ɲbiriri.

20 Here kö'du kise 'ba Yere apere rè nì, ehe ayi ndra na kyigò.

Kö'du kî'dî kowe mì Efeso

21 Tapëtì kö'du nenye biya o'dò rè nì ku, Pawolo omba zi tì'bë Mesedoniya ehe Akasiya da gëri 'bëni Yerusalem. Pawolo iya henye, “Ta nani ma katì'bë gba zi Roma.”

22 Here mo utu vo konyi 'bëni riyò, Timotiyo ehe Eresito zi Mesedoniya. Mora mo alima nduwë tisi mì Asiya.

23 Mì kadra nani kö'du kyënyë o'dò rè nì mì Efeso ga kö'du Gëri 'ba Yere.

24 Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrisi ëdi loo 'bëni aba, ko'do wiri mbiya 'ba Aratemisi tëmi manzede. Zë mati o'donni loo zi mo, i'janni kôhi kyô.

25 Demetrisi ika bi kôlô vidi mati mi loo kôlô ne, ehe iya henye, "Aboka me, ayole dëdi lima na laka ga kô'du nenye.

26 Mora tinyô onge ku, ehe kowo hala kora nenye Pawolo ëdi vidi kayo kofô, anza dë nje mi Efeso, mora ta ga bi ne biya mi Asiya. Mo iya henye, wiri mati ze vidi kôndu dëdi ko'do mo ne, anza wiri ma tinyô ra dë.

27 Vidi biya akayeto kô'du kyënyë kiya ra loo 'beze. Vidi atorônni ta bi koro wiri kyedre 'ba Aratemisi, mati ëdi môtu mi Asiya ehe biya mi damôku ne."

28 Mati vidi 'ba loo owonni nenye, ënyinni na kamo ehe ayetonni hë nni gbôgbô, "Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso."

29 Kandi gawo kyedre ne ku ha gbôgbô aba, ehe vidi kora maakowe irinni Gayisu ehe Arisitarisi, mati ayinni ta Mesedôniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonni bi 'ba ratôto 'ba gawo.

30 Pawolo na bi dë ni omba ti'bë komo vidi kayo, vo kome ilanni mo dë.

31 Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bômowe utunni kô'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'bë.

32 Vidi kayo bi 'ba ratôto ne, hë nni gbôgbô kô'du wa maako, ehe agamowe kpa hë nni gbôgbô ga kô'du maakowe. Da vidi biya na wiri wiri, ehe na kayo tëmi zë ayolônni dë kô'du a'di nayinni gô mo bi kôlô.

³³ Vo dagba 'ba Yude adu'dunnï kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonni yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala ni aba zi zë tɔɔ ti, ehe ayɔnzɔ zi mi kö'du ne ya'ba, a'di ra ëdi ti'bë dagba.

³⁴ Mora mati vidi kayo ongɔnni mo Yuda ra, zë biya agbögbö hë nni kadra riyö aba, “Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso.”

³⁵ Ndundu mo aba vo mi turu 'ba gawo ne, o'dɔ vidi kayo zi tedi ti. Here mo iya henye, “Vidi 'ba Efeso, vidi biya mi damöku ne ayɔlonni henye yekëlu ëdi mi kutë gawo kyedre 'beze, ga kö'du zi mötu kyedre wiri Aratemisi. Eyi ra ayɔɔ dë henye, kyinë mo, mati alëpi ta komoriyë, ëdi kinye?”

³⁶ Vidi maako ɔ'bo dë tandi ga kö'du nenyë. Here, alime ti, o'de kö'du kyënyë maako dë.

³⁷ Ike kora nenyee kinye, anza dë le, zë ra olonni yekëlu mandere lidi wiri 'beze.

³⁸ Eze Demetrisi vo loo 'beni eti asusunni vidi maako, dedï ze kalakonda aba, 'duwi bi 'ba vurë ëdi na yehu. Vurë akikye rë ni 'da ani.

³⁹ Eze waako ëdi ndra ta da mati ombe, akako'jo mi bi 'ba vurë.

⁴⁰ Tapëti kö'du mati o'dɔ rë ni ndenye, kyënyë mo ëdi, akasusu ze ra, na vo kö'du ki'di pere. Wakila anza dë ga kö'du biya 'ba kö'du ki'di pere ne, da tɔ'be dë zi hu kö'du ma laka ne kiya.”

⁴¹ Tapëti kö'du nenyë kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi vidi ti'bënni.

Pawolo i'bě kpuru Mesedoniya ehe Giriği

¹ Tapëti ha gbögbö inde rë nī ku, Pawolo ise kö'du zi vo lö'böwë ehe ame'do me'do 'ba rakyigɔ zi zë. Mo ila zë, ehe i'bě zi Mesedoniya.

² Kaa mati mo i'bě ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigɔ zi vo lö'böwë kö'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'bě Giriği

³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo omba ku zi ti'bě Siriya. Mora Yude o'donnī yeře rɔ mo, here mo omba zi ti'bě hulëhu ta gëri 'ba Mesedoniya.

⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Dëbë, Timotiyɔ, ehe vidi riyö 'ba Asiya ru zë Tayihikasi ehe Trohimusu nī aba.

⁵ Zë i'bënni dagba zi Trowasi, ehe isinni bi ze ani.

⁶ Tapëti karama 'ba mangolo'bo konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyi aba, di'ja zë mi Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kölö.

Pawolo mi Trowasi

⁷ Mi dagba ko'do 'ba gima, da toto re ze wakonyo bi kölö. Pawolo ame'do zi vidi le mi kutë yondo, ga kö'du mo omba ti'bě mindö aba.

⁸ Riyë mi lokotoro bi ma dëdi re ze toto, ani lamba kayo ëdi.

⁹ Kora obi maako ru mo Yuteyusi ëdi alima mi bingö 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'bě ko'do ehe alëpi temi lokotoro ma wota 'ba riyë le dakaŋo. Mati injënni mo riyë, mo oli wëni ku.

¹⁰ Pawolo i'bë akaŋo ehe idë rë nï da Yuteyusi. Mo iri mo mi kanza ni ehe iya henye, "Asösuwë dë! Mo ëdi na didi."

¹¹ Tapëti Pawolo i'bë hulëhu riyë mi lokotoɔ, mo owe mangolo'bo ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bë.

¹² Here zë obanni kora obi ne liŋo na didi, ehe zë rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

¹³ Di'bë ze dagba zi baburu ehe di'bë baburu aba zi Asoso, ehe domba ti'bë zi Pawolo koba mi baburu. Mo ako'jo nenyë ga kö'du mo ëdi ti'bë ani ndi aba.

¹⁴ Mati mo i'ja ze mi Asoso, mo ayi mi baburu ehe di'bë zo dagba zi Mitiyilina.

¹⁵ Mi ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyösi ehe mi ko'do vere dokö Samoso. Tapëti ko'do ma nani, di'bë ze Meletusu.

¹⁶ Pawolo omba zi ti'bë dagba Efeso kopi, ga kö'du mo omba dë zi kadra yaŋa mi Asiya. Mo na kɔɔkɔɔ ehe omba zi tedi mi Yerusalema mi ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

¹⁷ Ta Meletusu Pawolo utu kö'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinni zi ni.

¹⁸ Mati zë okonni ani, mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do ku biya mi kadra medï eti, mati mayi dagba zi Asiya.

¹⁹ Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora medï loo 'ba Yere ko'do komo tolo aba ehe kazi rakisi.

²⁰ Mati ma yëti kö'du mi vidi kayo, mandere yandi kö'du mi lijo 'be, miri wa maako de hulëhu ta bi yada wa mati akakonyiye.

²¹ Ma yada zi Yude ehe tu'dë maakowe zi de nni koto zi Wiri temi kö'du kyënyë ko'do 'bënni ehe zi koma mi Yere 'beze Yësu.

²² Ma yolo de, a'di ra ako'do re ni zi ma mi Yerusalema, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wiri ehe ti'bë ani.

²³ Mi gawo kyedre biya mi'bë, Lawo Laka ayada zi ma henye, aki'di ma mi kamba ehe ma tedi mi riti.

²⁴ Mora ma sösu wa ma ako'do re ni zi ma de, momba nje zi taho zi kinde loo mati Yere Yësu i'di zi ma ko'do. Loo nenye zi yada kö'du yöyö laka 'ba Wiri, waki'di 'ba rakyëyi."

²⁵ "Mi'bë temi bi maako, zi bi maako, yëti zi ye kö'du 'ba damöku 'ba Wiri, mora yaanya aba ma yolo ku, vidi maako temi ye ongo ma dekpe löhu.

²⁶ Ma yada zi ye ndenye, mo'do wa kyënyë maako de zi ye.

²⁷ Ma yada wa mati Wiri omba zi ye yolo ne, ku biya.

²⁸ Ongö ga re, ehe vidi biya Lawo Laka i'di ku kale ze zi ge zë kongö. Ediyë na vo yako 'ba kanisa 'ba Wiri, kanisa mati Wiri ogo yama 'ba wisi 'bëni aba.

²⁹ Ma yolo ku, tapëti ti'bë 'bama, maakowe atayinni kaa wöliwöli kyënyë lëpi de kamo aba.

³⁰ Kya 'ba vidi 'be maakowe, akiganni mbëre zi vo lö'bö 'ba Yere ta'da.

³¹ Ediyë bi kida aba! Asösuwë hala kadra ehe yondo aba koo wota ma sesi yandi ye tolo aba

komo ma.

³² Yaanya aba, mi'di ye ku da kala Wirì. Asösuwë kö'du kise 'ba waki'di 'bomo 'ba rakyëyi. Kö'du kise nenyë, at'o'bo konyi ye, ehe aki'di zi ye drivu mi kutë zë biya mati o'do zë ñbala.

³³ Momba kôhi 'ba vidì maako dë, mandere bongo.

³⁴ Ayole ku hala mo'do loo kala 'bama aba zi ko'do ma na didi ehe aboka me.

³⁵ Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi konyi vo leriye. Asösuwë, Yere 'beze Yësu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'di ndra ta da wakiri.' "

³⁶ Tapëti Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akaño zë ëti biya ehe amotunnì.

³⁷ Vidì biya udunnì ehe onzonni mo ehe unzunnì ho mo.

³⁸ Zë na rasösu ga kö'du Pawolo ayada zi zë henye, "Onge ma dekpe löhu." Here zë i'bënni mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bë Yerusalema

¹ Tapëti kiya alime gbo, di'bë mbiyi zi Kosi baburu aba. Mi damindö mo aba doko Rudasiya ehe ta karani, di'bë zo Patara.

² Di'ja baburu edi ti'bë Ponisiya, dödu ze mi mo di'bë gbo.

³ Dayi ze bi mati dongo ze Seyipurusu ehe di'bë zo daaba 'bomo, bitoro 'ba baburu 'ba Tiyere mi Siriya, ani baburu omba ku zi wakinjë yasi temi ni.

⁴ Di'ja ze vo lö'böwë 'ba Yere ehe da lima zë ëti gima kölö. Here Lawo Laka ayada zi zë, zi yada zi Pawolo mi'bë dë Yerusalema.

⁵ Mora mati Gima inde rè ni ku, da yeto ti'bë dagba da gëri 'beze löhu. Vidi kora biya mbara 'bënni ëti ehe gisisi alasinni ze aba tëmi gawo zi ha ranga kyedre. Dodro domo ze akaño dagoti, damötu.

⁶ Tapëti kiya alime gbo zi oka kölö maako, dëkyi mi baburu ehe zë i'bënni hulëhu liño.

⁷ Di'bë ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da mëtë ze önduwë ehe da lima zë ëti ko'do kölö aba.

⁸ Mi ko'do ma vere di'bë zi Kasariya ehe da lima ze liño 'ba Pilipo vo kö'du yeti. Mo kölö tëmi vidi kora madomoriyö mati akonyinni vo lö'böwë.

⁹ Mo ëdi gisi minzö kazi koze aba sowo. Zë na vo kumë kö'du.

¹⁰ Dëdi ze mi Kasariya ko'do kayo aba, mati nëbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya.

¹¹ Mo iri ko'di ga Pawolo, ehe mo ida kala ni ehe ndi ni mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenyë, "Lawo Laka iya henye, Yude mi Yerusalema akidanni kora vo kyeti 'ba ko'di nenyë. Zë aki'dinni mo kpa zi tu'dë maakowe."

¹² Tapëti Agabusu iya nenyë, ze ehe vidi ma ëdinni lima ani, alenzenni Pawolo zi ti'bë dë zi Yerusalema.

¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya henye, "Kö'du a'di, ëdiyë kudu ehe di'di ma kowe? Manza dë nje nzo zi kida, mora mëdi kpa nzo zi koli ga kö'du 'ba Yere Yësu mi Yerusalema."

14 Kyere do'bo de zi Pawolo ko'do zi de ni kopi, dila mo ehe damötu, "Ako Yere, o'do zi ze wa mati omba zi re ni ko'do."

15 Here ze nzo zi ti'bë Yerusalema.

16 Kya 'ba vo lö'bö maakowe temi Kasariya, i'benni ze aba ehe obanni ze zi lima linjo 'ba Manasono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lö'bö ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

17 Mati dokö mi Yerusalema, önduwë na rakyenyi irinni ze kalakyedre aba.

18 Pawolo i'bë ze aba zi Yemisi kongö ko'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa edinni biya ga bi mo.

19 Pawolo amëtë zë ehe ayada hala Wirä o'do ni zi konyi tu'dë maakowe.

20 Vidä biya mati owonni nenyë ayetonni Wirä, ehe iyanni zi Pawolo henye, "Öndu ze, ato'bo kongö hala kpuluku 'ba vidä 'beze Yude ayinni ku na vo lö'böwë! Ehe zë biya nzo zi koro kö'du ki'di 'ba Mosa.

21 Mora ayada zi zë henye, edi ayandi Yude mati edinni alima mi kutë tu'dë maakowe, kazi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. Zë iyanni henye, ayada zi nni nbete gisi kora 'benni de mandere lö'bö ga dalëti 'beze.

22 A'di ra da ko'do yaanya aba, vidä owonni ku edi kinye?

23 Ako, o'do wa ma da ko'jo kö'du mo. Vidä kora sowo 'beze maakowe o'donni lömu ku zi Wirä.

24 Oba kora nenyee o'do re yi nbala zë eti na kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bezë here zë mohi de nni. Here zi vidä biya yolo henye,

kö'du ako anza dë mī kö'du yada 'bëzë ne. Zë akayɔɔnni orowe kö'du ki'di 'ba Mosa.

²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lö'böwë 'ba tu'dë maakowe, mati da sösu zi zë ko'do. Diya zi zë, monyonni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne dë. Ayada zi zë, monyonni yama dë, mandere ida 'ba ngötu mati uri gu mo. Ayada kpa zi zë, mo'donni kö'du kyënyë 'ba ndoro dë."

²⁶ Mi ko'do vere aba, Pawolo oba kora sowo ni aba ehe akö'jo rë nni nzo mi kadra kölo. Here mo i'bë mi yëkëlu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra ko'do nbala ne akinde rë ni ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma kölo tēmi zë.

İri Pawolo mi yëkëlu

²⁷ Mati kadra 'ba ra ko'do nbala ku kara zi rë ni kinde, kya 'ba Yuda maakowe tēmi Asiya ongönni Pawolo mi yëkëlu. Zë o'donni vidi kayo na kamo Pawolo aba, ehe zë irinni mo.

²⁸ Vidi kayo hë nni gbögbö aba, iyanni henye, "Kora 'ba Yuda akönyi ye ze! Kora nenyë i'bë ta bi ne toko, kö'du kyënyë kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe yëkëlu nenyë. Mo ika komokaya kpa zi yëkëlu laka nenyë, tu'dë maakowe kika mi mo."

²⁹ Kya zë maakowe asösunni henye Pawolo ika Trohimusu ta Efeso mi yëkëlu, ga kö'du zë ongönni zë 'dö riyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kpöro aba, ehe vidi ayinni taho aba. Zë irinni Pawolo ehe otönni mo yaga tēmi yëkëlu. Here ha loko biya isi rë ni.

31 Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofo, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalema ayeto ku zi kamo ko'do.

32 Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahonni bi mati vidi kayo atoto re nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne onganni vo kyelu ne, ehe vo hu kanye, ze onni ta bi Pawolo ku'bo.

33 Kyedre 'ba vo kyelu ne i'be ehe iri mo, ehe ida mo nyori riyö aba. Here mo ayonzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do.

34 Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbo he nni kö'du wa maako, ehe maakowe agbögbo he nni kö'du wa maako 'beri. Mora edinni ku ko'do koro ky kyedre 'ba vo kyelu o'bo de zi wa maako ki'ja. Here mo i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye.

35 Mati ze onni ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riyë ehe injenni mo.

36 Vidi kayo alo'bönni ga ndi ze ehe nduwë he nni gbögbo aba henye, "Ofo mo! Ofo mo!"

Pawolo ame'do zi vidi kayo

37 Mati ombanni ku zi Pawolo koba mi bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyelu ne, iya henye, "Ma to'bo de kiya kö'du maako zi yi?" Kyedre 'ba vo kyelu ne ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ha 'ba Girigi?"

38 Anza de vidi 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na kowo ehe alepi dagba zi vo wehe ko'do kpulukusowo yaga mi da lipi?"

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mi Silisiya. Ako ila ma, ma me'do zi vidi kayo nee.”

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyëlu ayada zi mo, mo ato'bo me'do. Here Pawolo oro riyë ame'do kala ni aba zi vidi. Mati de zë ku liwo, mo ame'do zi zë ha 'ba Hibiru aba.

22

¹ “Önduwë ehe 'buwë, owowe kaa miya wa mati o'do rë ni.”

² Mati vidi kayo ne owonni Pawolo ame'do zi nni mi ha 'ba Hibiru, zë ayinni ndra liwo. Here Pawolo iya henye,

³ “Ma Yuda ra, o'jo ma mi gawo kyedre 'ba Tasisi mi Silisiya. Mora mövu kinye mi Yerusalema na vo kö'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndi kö'du ki'di 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wirü koro, kaa e biya mati ndenye.”

⁴ “Ma yaza vidi mati usu Gëri 'ba Yere, ehe mofo kya maakowe. Miri maakowe ehe mi'di mi kamba. Ma sösu de, ezë zë kora mandere mbara.

⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidi mi magalesi akato'bo yadanni zi yi nenye edi tinyö. Miri waraga kazi zë, zi öndu ze mi Damasika, here zi ma kiri vidi ehe zi kika zë mi Yerusalema zi yaza.”

*Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bëni
(Loo 9:1-19, 26:12-18)*

⁶ “Ko'do kölö maako aba, kaa kadra kutë, mëdi ku zi toko kara Damasika, bikanyi ta komoriyë, kandi ayanyi bi toko ra ma.

7 Ma lèpì dakaṅo ehe mowo gu èdì ko'jo wa, 'Sawolo, Sawolo, kò'du a'di èdì yaza ma?' "

8 "Ma ya'ba dɔ mo henye, 'Yi 'bèni èyì, Yere?' Yere aya'ba dɔ mo iya henye, 'Ma Yèsu 'ba Nazereta! Ma ra, èdì ayaza ne.'

9 Vidì ma èdinni tì'bè ma aba, ongɔnni bikanyi ne, mora owonni gu dè."

10 "Ma ko'jo kò'du henye, 'Yere, omba a'di zi ma ko'do?' Here mo ayada zi ma iya henye, 'Ènyì riyè ehe i'bè mī Damasika. Èzè ɔko ani, a'di akayada zi yì ko'do.'

11 Bikanyi kyedre ne ku ndra here mɔ'bo dè zi bi kongɔ. Oke ra irinni ma kala aba kika mī Damasika."

12 "Mī gawo kyedre nani, kora maako èdì ru mo Ananiya, mo koma aba mī kò'du kī'dì 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimanni ani, ombanni mo laka.

13 Mo ayi zi ma, ehe iya henye, 'Sawolo, ɔndu ma, yaanya aba akongɔ bi löhu!' Kandi mɔ'bo bi kongɔ.

14 Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, 'Wiri mati zutu 'beze amõtunni, inzi yì ku zi yolo wa mati mo omba o'do rè nì ku. Mo inzi yì zi kongɔ Mo Mati Tinyö, ehe zi gu mo kowo,

15 ga kò'du zi tēdì na vo kiyā 'ba wa mati ongo ehe owo.

16 A'di ra èdì bi mo kisi? Ènyì riyè! İri bapatisi zi kò'du kyènyè 'bèyì kaka, mōtu aba zi Yere.' "

Ako'jo Pawolo zi kò'du yèti zi tu'dè maakowe

17 "Tapèti ma nenyè ma'ba Yerusalema ehe mī'bè mī yèkèlu zi mōtu. Ani mongɔ rayada

18 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, 'Kandi, ila Yerusalem! Vidi ombanni dë kowo, wa mati ëdi akiya ga kö'du ma.'

19 Ma ya'ba dɔ mo henye, 'Yere, zë ayɔlɔnni henye mi bi 'ba mötu kayo 'beze miri, ehe mu'bö vidi mati ëdinni koma aba mi yi.

20 Ofo Setifano ga kö'du mo ame'do kö'du yi. Mɔɔ ani, ehe hu kö'du ki'di nduwë. Here mongo ga bɔngɔ 'ba kora mati ofonni mo.'

21 Mora Yere ayada zi ma ti'bë, ehe mo alömu zi kutu ma kɔwɔ zi tu'dë maakowe."

22 Vidi kayo ne owonni le Pawolo iya nenyë. Here zë ayetonni hë nni gbögbö. "Ofowe kora nenyë! Mo ɔ'bo dë zi lima."

23 Zë nduwë hë nni gbögbö. Zë akɔhɔnni bɔngɔ 'bënni toko ehe u'dunni durufu mi buluku.

24 Kyedre 'ba vo kyëlu mi turu 'ba Roma, i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bö so'da aba. Mo o'dɔ nenyë zi yolo kö'du a'di vidi ëdi hë nni gbögbö da Pawolo.

25 Mati vo kanya ëdinni ku Pawolo kida zi ku'bö, mo ako'jo ha vo da kanye ma ëdi tɔɔ ani, "Ëdi na dangölö zi ku'bö vidi 'ba Roma dagba ayɔnzɔ mo dë komo vurë?"

26 Mati vo da kanye owo nenyë, mo i'bë zi kyedre vo dë ni iya henye, "Ëdi a'di ko'dɔ? Kora nenyë vidi 'ba Roma ra!"

27 Here, kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë zi Pawolo ehe ako'jo hɔ mo, iya henye, "Ayada zi ma, yi vidi 'ba Roma ra?" Pawolo aya'ba dɔ mo lëzë aba iya henye, "ɔɔ."

28 Kyedre 'ba vo da kyëlu iya henye, "Mopi kɔhi

kyo zi tayi vidi 'ba Roma." Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, "O'jo ma vidi 'ba Roma."

²⁹ Zë mati ombanni zi ho mo ko'jo, ina rë nni kowo kandi ta ro mo. Kyedre 'ba vo da kyëlu na bi dë nï na rakaga mati mo ayolo henye nï'di Pawolo, nida vidi 'ba Roma ku nyori aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

³⁰ Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyëlu omba ku zi yolo kö'du ma tinyö, kö'du a'di Yude asusunni Pawolo go mo. Here mo inga nyori 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'di kö'du zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude biya zi rë nni toto. Here mo ika Pawolo loko ehe o'do mo toro komo zë.

23

¹ Pawolo ongo bi mbiyi da gboko 'ba magalesi ehe iya henye, "Öndu me, zi ko'do ndenye, ma litu zi Wiri di'di nbala aba."

² Here Ananiya kyedre 'ba vo karase i'di kö'du zi kora mati edinni atoro kara, dakapa Pawolo zi ho mo kisa.

³ Pawolo opi komo ni zi kyedre vo karasa ehe iya henye, "Yi ta rë yi yaga nbala kaa yiku kanyi, mora miyi ku na kondu kaa kalili. Wiri aku'bo yi. Alima nani zi vurë ko'do ra ma kö'du ki'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kolö ne, i'di kö'du zi kora nee, zi kowe kö'du ki'di ma ku'bo."

⁴ Kora mati oronni kara dakapa Pawolo ako'jonni kö'du iyanni henye, "Ayolo dë, edi kyedre 'ba vo karase 'ba Wiri ra lidi?"

⁵ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Ako öndu me! Ma yolo dë mo kyedre 'ba vo karase ra.

Wayöruwë ayada zi ze, anza dë zi me'do kyënyë kiya ra vidi vo dagba 'be."

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögbö hë nï iya henye, "Öndu me, ma Farasi, ehe wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vurë ne, ga kö'du moma yöku atënyï na didi."

⁷ Kandi mati Pawolo iya nenye, Farasiye ehe Sadekee ayetonnï mï ha wasa kyedre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonnï kapa maako.

⁸ Sadekee omanni dë mï malayike, lawowe, mandere yöku atënyï na didi. Mora Farasiye omanni biya mï wa nenye,

⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo edi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa mati edinni Farasiye, zë ayinni na kamo ehe iyanni henye, "Di'ja waako dë na kyënyë ra kora nenye. A'di ra ezë lawo mandere malayika tinyö ame'do ku zi mo."

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigo, kyedre 'ba vo da kanye edi na tere henye, vidi akizanni Pawolo na nzoyi. Here mo i'di kö'du zi vo kanye zi ti'bë loko ehe Pawolo yomo. Here, zë obanni mo hulëhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yondo nani aba, Yere oro dakapa Pawolo iya henye, "Akyigo rë yi! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mï Yerusalema, akayada kö'du ma kpa mï Roma."

Yere zi Pawolo kofo

¹² Mï damindö vere, Yuda maakowe atoto rë nni ga bi kölö ehe alömunni, iyanni henye,

nonyonni wa mandere uwënni wa maako dë, le ëzë nofonni Pawolo ku.

¹³ Zë mati o'donni yeře ne ndra ta da 'butësowɔ.

¹⁴ Here kya zë maakowe i'bënni zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyanni henye, “Da lömu Wirī henye, donyo wa maako dë, le ëzë dofo Pawolo ku.

¹⁵ E ehe biya magalesi i'bëë zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yolo ndra vurë ma iya ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vurë 'be. Here, da tēdi bi mo kisi, zi mo kofo gba kazi mo tokɔ ani.”

¹⁶ Mati wisi 'ba ëmi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yeře ne, mo i'bë bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo.

¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lamikölö maako henye, “Oba kora obi nenyē zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo ēdi kö'du aba zi yada zi mo.”

¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, “Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenyē zi yi, ga kö'du mo ēdi kö'du aba zi yada zi yi.”

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyëlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo hɔ mo na liwo, “A'di ra omba yada zi ma?”

²⁰ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Vidī kora maakowe ēdinni kö'du sōsu aba zi hë yi ko'jo zi kika Pawolo akaŋo zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Zë akiyanni, nombanni zi kö'du yolo ndra kö'du mo.

²¹ Mora ako, o'do wa ma zë iyanni ne dë. Ndra ta da kora 'butësowɔ ombanni lodrɔ da Pawolo.

Zë o'donnï lömu anza dë zi konyo mandere kuwë wa maako le ëzë nofonni Pawolo ku. Yaanya aba ëdinni bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya.”

²² Kyedre 'ba vo kyëlu utu kora obi ne 'de tapëti mo iya zi mo henye, “Ila vidi kölo maako dë yolo kö'du mati ayada zi ma nenye.”

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi zë, “Kadra madomosowo yondo aba, lamiriyö vo kanya ma ndi mëdinni nzo zi ti'bë zi Kasariya. Oba 'butëmadomoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba.

²⁴ Ako'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayole laka mo moko kazi kö'du maako kpuru zi vo dakaño Felekisi.”

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyëlu ne ayöru waraga iya henye,

²⁶ “Wamëtë kazi Kulidasi Layisisi, zi kyedre vo dakaño Felekisi.

²⁷ Yuda maakowe irinni kora nenye ehe kara zi mo kofo. Mora mati ma yolo mo vidi 'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayomanni mo.

²⁸ Momba zi yolo kö'du a'di ra ombanni mo dë. Here mika mo komo magalesi

²⁹ ehe ma yolo henye nje kö'du ki'di 'ba yëni 'bëzë. Kora nenye o'do kö'du kyënyë maako dë zi mo koli mandere ki'di mo mi kamba.

³⁰ Kandi mati ma yolo ëdi yeře ko'do ro mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwë zi kika kö'du ko'do kyënyë 'bomo ne mi bi vurë 'bëyi.”

³¹ Vo kanya oronni kö'du ki'di 'ba kyedre 'ba vo da kanye ehe mi yondo kölo nani, zë obanni Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatrissi.

³² Mi ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwë ti'bë mo aba dagba.

³³ Mati zë ayinni zi Kasariya, zë i'dinni waraga ne zi vo dakaño ehe i'dinni Pawolo zi mo.

³⁴ Vo dakaño ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakaño vala ra mo ta 'domo. Mati mo ayolo mo ta Silisiya,

³⁵ vo dakaño iya henye, “Ma kowo kö'du 'bëyi ne, ezë vidi ne ayinni, ikanni kö'du kyënyë mati ombanni yi dë go mo ne ku.” Tapëti mo iya kö'du nenye, mo i'di kö'du zi Pawolo sesi na maboso mi liño 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurë 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do muyi aba, Ananiya kyedre 'ba vo karase, vo dagba 'bënni ëti ehe vo me'do mi bi 'ba vurë kö'du vidi maakowe ru mo Teretalusi, i'bënni zi Felekisi zi yada kö'du kyënyë ma Pawolo o'do.

² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, “Kyedre Felekisi, ika vidi 'bezee mi rakyëyi konda, ehe ga kö'du ko'do 'bëyi, ga kö'du dakaño 'beze, ëdi ndra na laka.

³ Ze biya 'duwi dëdi na rakyenyi ga kö'du wa mati o'do.

⁴ Momba dë zi yi yaza, mora ako, ëdi na mikuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba.

⁵ Di'ja kora nenyë na vo mîkile, mo ayeto kö'du kyënyë ko'do mî kutë Yude ehe biya tēmî damöku ne. Mo ëdi kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi.

⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yëkëlu ne, ðiri ze mo.

⁸ Èzë ako'jo ho mo, aki'ja na bi dë yî henye, me'do 'beze ne tînyö, akayolo biya kazi mo wa mati da susu mo kö'du mo."

⁹ Yuda kayo ame'donnî riyë ehe ombannî da kö'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë nî komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaño Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, "Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidî dakaño nenyë ku koo lakiyi aba, ehe ma rakyenyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'bëyi.

¹¹ Anza dë ndra ta da ko'do 'butë domoriyö mati alaga, mi'bë zi mötu mî Yerusalema. Ako'jo ha vidî maako ëzë anza dë tînyö.

¹² Gba Yude i'jannî ma dë he ze wasa vidî maako aba mî yëkëlu, mo'do kö'du kyënyë maako dë mî bi 'ba mötuwë mandere mî gawo kyedre.

¹³ Gëri maako anza dë ani, zë ato'bonnî yada kö'du kyënyë nenyee, zë yaanya aba ëdinnî kika ra ma.

¹⁴ Momba do mo nenyë zi ye, mëdi mötu Wiri 'ba zutu 'bezee. Gëri nani kirî aba mati zë iyannî henye anza dë tînyö. Mora moma kpa mî wa biya mati ayöru mî kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mî wayöruwë 'ba Nëbiyë.

15 Mëdi kpa kö'du sösu aba mi Wirï kaa vidi nenyee, henye Wirï akinjë vidi biya tëmi koli, ma laka mandere ma kyënyë.

16 Here ga kö'du tinyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tëdi kö'du sösu ma di'di nbala aba, mi wa mati mo'do zi Wirï mandere zi vidi.

17 "Tapëti tëdi 'bama na kowo ta ra Yerusalema koo lakiyaba, mi'bë ani zi kya 'ba kahi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwë ki'di.

18 Nenyë ëdi wa mati mëdi ko'do, mati zë i'janni ma mi yëkelu, ma na nbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza dë vidi kayo aba, ehe kö'du ko'do kyënyë maako anza dë.

19 Yuda maakowe tëmi Asiya ëdinni mi kadra nani, ehe ëzë, zë ëdinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyënyë, zë atëdinni kinye yaanya aba.

20 Mandere ako'jo hë zë, zë mati ëdinni kinye ne. Zë akato'bo yadanni zi yi henye, zë i'janni ma dë kö'du kyënyë maako aba, mati magalesi o'donni vurë le ra ma.

21 Nje kö'du kyënyë kolö mati akikanni ra ma ëdi, ma gbögbö ha ma yaga bi 'ba vurë, mati miya henye, 'Ma ndenye bi 'ba vurë, ga kö'du moma henye, yöku atënyï na didi!'

22 Felekisi ayolo Gëri 'ba Yere ndra. Mi ndundu mo, mo isi ha vurë, ehe iya henye, "Ma ko'do ndundu vurë 'bama tapëti toko 'ba Layisisi, kyedre 'ba vo kyëluwë."

23 Mo i'di kö'du zi vo da kanye zi Pawolo sesi na maboso, mora mo misi go mo dë, mandere zi yata aboka mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

²⁴ Ko'do maakowe aba yaa, Felekisi ayinnî mbara 'bëni Dorosila aba. Dorosila Yuda ra. Felekisi utu litu kö'du Pawolo, ehe mo oze mbili nî mati Pawolo ëdi ame'do zi mo, zi tedi koma aba mi Yësu Korisito.

²⁵ Mora Felekisi na tere, mati Pawolo ayeto me'do zi mo, zi kö'du laka ko'do, asesi rë yî kazi kö'du kyënyë, ehe vurë ma ëdi atayi. Here mo iya zi Pawolo henye, “’bo ku, yaanya aba. İ'bë. Mora ëzë mëdi kadra aba, ma kutu litu kö'du yî.”

²⁶ Tapëti ma nenyë, Felekisi 'duwi litu kutu kö'du Pawolo ehe me'do mo aba, ga kö'du mo asösu 'bëni Pawolo akogo komo nî.

²⁷ Koo riyo aba, Porosiyasi Fesitösi ayi na vo dakaño tapëti Felekisi. Mora Felekisi omba zi ko'do vo dagbe 'ba Yude na rakyenyi, mo asesi Pawolo mi kamba.

25

Pawolo komo Fesitösi

¹ Ko'do wota aba tapëti Fesitösi ayi mi dakaño, mo i'bë ta Kasariya zi Yerusalema.

² Ani kyedree 'ba vo karase ehe vo dagba 'ba Yude maakowe ayadanni zi mo kö'du kyënyë mati zë ongönni Pawolo o'do.

³ Zë ako'jonnî ha Fesitösi ëzë mo akomba zi Pawolo kika Yerusalema. Zë alenzenni mo zi ko'do nenyë ga kö'du zë ëdinni yeře ko'do zi lodro da Pawolo ehe mo kofo ta da gëri.

⁴ Mora Fesitösi ayada zi zë, “Akasesi Pawolo mi Kasariya, ehe kandi mëdi atı'bë ani na bi da ma.

5 Èzë mo o'do kö'du kyënyë maako, vo dagba 'be mi'bënni ma aba ehe mikanni kö'du kyënyë mati mo o'do ne ani."

6 Fesitösi alima mi Yerusalema ko'do madomowota mandere ko'do 'butë ndra gba kazi ti'bë Kasariya. Here ko'do vere aba, mo alima bi 'ba vurë, ehe ika Pawolo bi 'ba vurë.

7 Kandi mati Pawolo ayi loko, vo dagbe ta Yerusalema onni toko ro mo ehe iyanni henye, i'ja mo kö'du kyënyë kayo maako aba. Mora zë onni dë zi yada kö'du ne ëdi tinyö.

8 Here Pawolo ame'do gë ni gaga aba, "Mo'do kö'du kyënyë maako dë ra kö'du ki'di 'ba Yude ehe mo'do kö'du kyënyë ako kpa dë ra yëkelu mandere ra Yere 'ba Roma."

9 Fesitösi omba zi vo dagbe ko'do na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi ma vurë 'bëyi kiya ga kö'du nenyee?"

10 Pawolo aya'ba iya henye, "Ma mëdi mi bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayolo na laka mo'do kö'du kyënyë ako dë zi Yude.

11 Èzë mo'do kö'du maako na kyënyë zi ma koli ho mo, mo'bo dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'do kö'du kyënyë maako dë, ehe vidi maako anza dangölö aba zi ma ki'di zi vidi nenyee. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

12 Tapëti Fesitösi ame'do vo magalesi 'bëni ëti, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'bëyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akati'bë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

¹³ Ko'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinnì Kasariya na yingɔ 'ba Fesitosi.

¹⁴ Alimannì ani ko'do lakyi aba, mati Fesitosi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, “Felekisi ila kora maako kinye mī kamba,

¹⁵ ehe mati mī'bë Yerusalema, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinnì ehe ayadannì zi ma kö'du kyënyë ko'do 'bomo, ehe ako'jonnì ha ma zi vurë 'bomo kikyë.

¹⁶ Ma yada zi zë, anza dë mī dalëti 'ba Roma zi vidì kora kī'dī zi vidì mati ikannì kö'du kyënyë rɔ mo, gba kazi mo i'ja gëri maako dë zi gë nī gaga.

¹⁷ Here mati zë ayinnì kinye ma aba, ma yaɲa kadra dë. Mī ko'do vere ne, mīri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurë, ehe mī'dī kö'du zi mo kika.

¹⁸ Mora mati kora nee ɔrɔnnì riyë, zi kö'du kyënyë 'bomo kiya, zë asusunnì mo ga kö'du kyënyë ma anza dë mī kö'du sösü 'bama.

¹⁹ Zë awasa hë nnì mo aba kö'du koma yëni 'bënnì ehe kora mati oli ru mo Yësu, Pawolo iya mo ëdī na dīdī.

²⁰ Ma yolo dë hala zi vurë 'bomo kiya tīnyö ga kö'du nenyë biya, ma ko'jo ha Pawolo ëzë mo omba ku zi tī'bë Yerusalema, ehe zi vurë ko'do rɔ mo ani.

²¹ Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesinì mī kamba le Yere 'ba Roma ra ako'do kö'du ma nomba. Here, mī'dī kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma.”

²² Agiriba iya zi Fesitosi henye, “Momba kpa zi kowo a'di kora nenyë akiya.” Fesitosi aya'ba do mo iya henye, “Akowo ho mo mindö aba.”

²³ Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba o'donnì wayada kyedre mati zë ayinnì mī loko 'ba ratoto. Vo kyëluwë 'ba anjiya ehe vidi ma dagbe 'ba gawo ëdinnì kpa ani. Fesitosi i'di kö'du zi Pawolo kika loko

²⁴ ehe iya henye, “Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora nenye. Yude biya ta Yerusalema ehe Kasariya ayinnì zi ma, iyannì henye, nombannì zi kofo mo.

²⁵ Mi'ja kö'du kyënyë maako zi mo kofo dë. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bëni kö'do, momba ku zi mo kutu Roma.

²⁶ Ma kayöru kö'du tinyö maakowe ga kö'du kora nenye zi Yere 'ba Roma. Here, mika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapëti me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mëdi wa maako aba zi yöru.

²⁷ Anza dë na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyënyë mati mo o'do.”

26

Pawolo komo Agiriba

¹ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi.” Pawolo iza ga kala nī yaga ehe iya nenye,

² “Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du nenye, zi me'do 'bama kiya komo yi ndenye tëmì kö'du biya, mati Yude asusunni ma go mo.

³ Ayolo na kayo kö'du dalëti 'ba yëni 'beze ehe koma mati inye mī ze. Here ma ko'jo hë yi zi kowo mīkuku aba zi ma.

4 Yude biya ayolonnï ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zë ayolonnï kyinë 'ba lima a'di mëdi mo aba, mi dakaŋo 'bama ehe mi Yerusalema.

5 Ehe ezë zë ombannï, zë atɔ'bonnï yada zi yi ma Farasi ra, mi gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako.

6 Yaanya aba, mëdi ku komo vurë ga kö'du moma mi lömu mati Wirï o'do kyere zi vidï 'beze.

7 Kadra ehe yondɔ 'butë dɔmoriyö tu'dë 'beze alitunnï zi Wirï, kisi bi lömu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kö'du sösu nenyë, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikannï wasusu maako ra ma.

8 Kö'du a'di e biya da jiji aba, Wirï injë yöku zi didi?"

9 "Ma kadra maako aba, ma sösu henyë, ma ko'do wa maako biya ma tɔ'bo, zi wehe ko'do ra Yësu 'ba Nazereta.

10 Mo'do nenyë dagba mi Yerusalema, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mi'di vidï 'ba Wirï kayo mi kamba. Momba da kö'du zi zë kofo.

11 Mëdi zë yaza 'duwi mi bi 'ba mötu 'beze, ehe ma yonzɔ ko'do zë, zi kö'du kyënyë kiya ra Wirï. Tinyö, ma na kamo zë eti, henyë, mi'bë zë koma mi gawo kyedre 'ba vo leze maakowe."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bëni

(Loo 9:1-19, 22:6-16)

12 "Yere Agiriba, kadra maako aba, mëdi da gëri 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangölö aba kazi kyedree 'ba vo karase.

13 Kaa kadra kutë, mongo bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyë ehe da vidi biya mati edinni ti'bë ma aba.

14 Ze biya da lepï dakaŋo. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hibiru aba henye, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di edi yaza ma? Edi na lumë zi wehe ko'do ma aba!' "

15 "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, yi 'bëyi eyi ra?' "

"Yere aya'ba do mo iya henye, 'Ma Yësu ra! Ma ra edi ayaza.

16 Yaanya aba ɔɔ riyë da ndi yi. Ma yada ra ma zi yi, ga kö'du minzi yi ku zi tedi na vo litu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayolo kö'du ma ehe a'di ma kayada zi yi yaa.'

17 Yere iya kpa henye, 'Ma kagaga gë yi kazi vidi 'ba Yude ehe kazi tu'dë maakowe mati medi yi kutu zi zë,

18 zi komo zë yëhu here zi dë nni koto temi biköndu zi bikanyi ehe temi kyigo 'ba Satani zi Wirï. Here akila kö'du kyënyë 'bëzë ehe koma mi ma, zë ra vidi laka ma Wirï inzi.' "

Pawolo ayada kö'du loo 'bëni

19 "Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyë zi ma nenye.

20 Dagba mo ma yeti kö'du zi vidi mi Damasika, ehe here mi'bë zi Yerusalema, ehe biya mi Yudiya. Ndundu mo, mi'bë zi tu'dë maakowe ehe miya henye, 'Ore ta bi kö'du kyënyë ko'do, ehe oto de zi Wirï! Here ayada wa ma o'de temi gëri lima 'be.'

21 Ga kö'du nenye ra kora maakowe irinni ma mi yëkelu ehe ayonzonni zi ma kofo.

22 Mora mi kadra nenyè biya Wiri akonyi ma, ehe ma yeti ko'du 'do zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi ze nje wa ma nebiye ehe Mosa iyanni ako'do re ni.

23 Ma yada zi ze hala Korisito ne akayaza ehe atedi vo dagba zi tenyi temi koli, here mo akika bikanyi zi vidi 'beniyè ehe zi tu'de maakowe."

24 Gba kazi Pawolo inde gaga ge ni, Fesitosi ambere, "Pawolo! Yi vo lokyi ra. Ko'du yolo kyedre 'beyi ne edi ku yi ko'do na lokyi."

25 Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, Fesitosi, manza de vo lokyi. Wa ma, medi akiya, edi tinyo, ehe me'do laka ra.

26 Yere Agiriba, ma to'bo me'do zi yi biya kazi tere ga ko'du ayolo ko'du nenyee ku. Ma yolo ku tinyo, Yere Agiriba, ayolo ze ku biya na kolo kolo ga ko'du wa nenyè o'do re ni de na koho na kowo mi ga bi golo'bo maako."

27 Pawolo iya zi Yere Agiriba henye, "Oma ku mi nebiye? Ma yolo oma ku."

28 Agiriba iya zi Pawolo henye, "Mi kadra kodo nenyè, asosu 'beyi ako'do ma Korisito 'ba?"

29 Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Eze iri kadra kodo mandere kadra konda, ma sosu yi ehe vidi biya mati owonni ma ndenyè atedinni kaa ma kazi nyori nenyee."

30 Here, Yere Agiriba, vo dakaŋo Fesitosi, Berenisi ehe vidi biya maakowe ze eti, enyinni riyè.

31 Mora gba ze i'benni de, ze iyanni henye, "Kora nenyè, i'ja mo de ko'du kyenyè maako aba. Anza de laka zi mo koli mandere mo ki'di mi kamba."

³² Agiriba ayada zi Fesitosi henye, “Kora nenye ɔ'bo zi kila na dangölö, ezë mo ako'jo kö'du dë zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bëni kiya.”

27

Pawolo i'bë Roma

¹ Mati ɔko ku kadra 'beze zi ze ti'bë Italiya, vo da kanye mi turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölö 'ba Yere 'ba Roma. I'di mo zi ga Pawolo kongɔ ehe maboso maakowe eti.

² Di'bë ze yaga baburu 'ba Dramatiyumu, mati ku nzo zi ti'bë bi tɔɔ 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfö 'ba Asiya. Arisitarisi temi Tasalanika mi Mesedoniya, i'bë ze aba mi baburu.

³ Mi ko'do vere aba, doko dagöti 'ba Sidoni. Juliyasi kö'du ko'do 'bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa ti'bë oka niyë kongɔ, here zë ɔ'bonni ki'di zi mo wa ma mo omba.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku edi zo luku ki'di zi ze, ehe di'bë ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tɔmɔ kazi buluku.

⁵ Here di'bë ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi tɔɔ 'ba baburu 'ba Mayira mi Lasiya.

⁶ Ani vo kyëlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati edi ati'bë Italiya. Mo i'di kö'du zi ze ti'bë mi baburu nani.

⁷ Di'bë ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe riti kyedre aba, toko Sinodusi. Buluku ila ze dë zi ti'bë kowɔ mi bi nani, here di'bë dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku

⁸ Di'bë ze liyaa na konda ta ha föfö kyedre ehe ndundu mo aba doko bi ma ako'jo Bitoro 'ba Wayomö, anza na kowö ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yaña kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dë na laka zi ze ti'bë. Here Pawolo ame'do zi vidi 'ba mi baburu,

¹⁰ “Kora nenyee, oze mbili ye zi ma. Èzë di'bë ze yaanya aba, baburu 'beze ehe söndu 'bomo akayaña rë ni na kyënyë, ehe vidi kayo akoli.”

¹¹ Mora Juliyasi oze mbili ni da me'do 'ba vo baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kö'du Pawolo.

¹² Bitoro 'ba baburu anza dë na laka zi lima 'domo tona aba. Ga kö'du nenyee, vidi kayo idanni kö'du henye, da yonzö ze, zi ti'bë na konda ta ha föfö kyedre zi Fenekisi. Fenekisi edi bitoro 'ba baburu ra mi Keriti mati ayëhu zi dambaro-damirë ehe daaba-damirë, ehe da to'bo lima tona aba ani.

Buluku da föfö kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asösunni zi mala 'bënni ko'do. Here zë otönni mongö 'ba baburu, ehe di'bë na konda kara ta dagöti 'ba Keriti.

¹⁴ Mora kandi buluku kyigö mati ako'jo “Daaba-humirë” aluku zö ki'di zi ze temi rutu.

¹⁵ Buluku otra baburu, ehe do'bo dë zi ti'bë zi mo. Here dila buluku baburu kinjë.

¹⁶ Di'bë ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga tögbö 'ba baburu kiri. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo.

17 Here vidi otõnni tõjbo mi baburu ehe olõnni ko'di ñbirì toko ra baburu zi nda'ba ga bi kòlò. Ga kò'du zè na tere, henye akotra yayi dagõtì 'ba Seyiritisi, zè obannì bõngõ 'ba baburu akaño, ehe buluku ñjè baburu na konda.

18 Buluku ku na kyënyë, ko'do vere aba, zè u'dunni kya söndu 'ba baburu maakowe yaga.

19 Mi ko'do ma wota kala nni aba, zè u'dunni kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga.

20 Ko'do kayo aba, do'bo dè kadra kongõ mandere kyëluwë. Buluku kyigõ zõ nduwë luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kò'du sösu 'ba zi tòmõ.

21 Kyere vidi maako tëmi ze onyo wa maako dè ndi kadra konda aba, Pawolo ɔɔ riyè ehe ayada zi kora nenyee, “Èzè owowe ha ma, da lime mi Keriti, wa 'be nenyee ayaña rë ni dè ehe ölu kpa dè.

22 Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dè ëdiyë rakyenyi aba ga kò'du akayõme. Nje baburu ra atölu.

23 Ma 'bama zi Wirì, ehe ma mötu mo. Yõndõ ma alaga ne, mo utu malayika

24 zi yada zi ma, iya henye, ‘Pawolo ere dè! Akatõɔ mi vurè komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kò'du yi, Wirì laka akayõmõ didi 'ba vidi mi baburu biya.’

25 Èdiyë na rakyenyi. Ma yolo ku tinyö henye, Wirì ako'dõ te wa ma mo alõmu.

26 Mora buluku akadrõnyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaña rë ni.”

27 Ko'do 'butë dõmosowõ ehe yõndõ, buluku 'ba wini kagba adrõnyi ze toko ta ra Fõfõ Mediterina.

Mora ëdi kaa mī kutë yɔndɔ, vīdī mati mī baburu ayɔlonnī ze ku kara dakaŋo aba.

²⁸ Zë ayerinnī, ehe i'jannī henye, wini ne ëdi mitiri 'butësowɔ na yöndu. Yaa zë ayerinnī löhu ehe i'jannī ëdi nje mitiri 'butëwota.

²⁹ Vīdī mī baburu na tere da kotra kya ři'dī maakowe, here zë izannī akaŋo mongɔ sowɔ ta kafo 'ba baburu. Here zë amötunnī kö'du bikanyi 'ba kadra.

³⁰ Vīdī mati mī baburu ombannī zi taŋo. Here izannī tönjbö mī wini, o'ba rë nnī nëdinnī kya 'ba mongɔ maakowe ra kiza akaŋo ta komo dagba 'ba baburu.

³¹ Mora Pawolo iya zi vo kyëlu Juliyasi ehe vo kanye henye, “Ëzë vīdī nenyee alimannī dë da baburu, anze dë gëri maako aba zi didi yë yomɔ.”

³² Here, vo kanye ikyennī kö'di mati iri tönjbö 'ba tomɔ ne, ehe ila lëpī mī föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vīdiyë zi wakonyo. Mo ayada zi zë iya henye, “Ko'do 'butë dɔmosowɔ aba ëdiyë kö'du sösu aba henye onyowe waako dë.

³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be ɔɔ dɔ mo. O'de nenyë ehe vīdī ma kölö maako tëmī yë aki'ja riti.”

³⁵ Tapëti Pawolo iya nenyë, mo oba nzoyi mangolɔ'bo ehe i'di öwö'di zi Wirī. Here ta da komo vīdī biya, mo owe mangolɔ'bo ne ehe onyo kya mo.

³⁶ Zë biya rakyenyi aba, ehe vīdī biya tëmī zë onyo wa maako.

³⁷ Vīdī ma ëdinnī mī baburu ne, lamiriyö 'butëmadɔmoriyö dɔmomodaka,

³⁸ ehe tapèti vidi biya onyonni wa ku, zè u'dunni sòndu 'ba wakonyo mi föfö zi baburu ko'do na pèlè.

Baburu ayaŋa rē nī

³⁹ Damindö ayi, ehe vidi ma mi baburu ne ongonni föyi maako zè ayolonni dè. Mora zè ongonni yayi 'ba ha föfö. Here zè ombanni zi yonzò zi taho baburu aba dakaŋo da ha föfö.

⁴⁰ Zè ikyenni mongò nee ehe ila zè alèndi mi föfö. Mi kadra kölö ne zè inganni ko'di mati èdi gèri yada zi baburu ne. Tapèti mo, zè injènni bongo ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu dronyi dagöti.

⁴¹ Mora aho dakaŋo otra rē nī ra lumu 'ba yayi 'ba ha föfö. Kapa baburu ma dagba ne alaka mi yayi, ehe kapa mo, ma hulèhu alowe na nzoyi kazi kyigò 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombanni ku zi mabosowe kofo zi sesi zè ta bi tele ehe kazi ahonni.

⁴³ Mora kyedre vo kyèlu omba zi didi 'ba Pawolo yomò, ehe mo ila vo kanye dè zi mala ma zè ombanni zi ko'do. Tapèti mo, mo i'di kö'du vidi biya mati atò'bo tele zi töfu mi wini ehe dagba zi dagöti.

⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe mirinni nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidi biya okò dagöti kazi kö'du maako.

28

Mi Malata

¹ Mati dayi ze dagöti, da yolò ze rutu ne ako'jo Malata.

² Vidi bi naniye na aboka, ehe zë irinnî ze kalakyedre aba wa'do droko, ga kö'du mirë ëdi ata'di ehe bi na bikyëyi.

³ Tapëti Pawolo atoto dawanya yëri, ehe i'di da wa'do, bikyitu o'do wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo.

⁴ Mati vidi bi naniye ongønnî wiri ove rë nî ra kala Pawolo, iyannî zi oka ma kölö maako henye, "Kora nenye vo wakofu ra! Mo aluyi dë mi föfö, mora kö'du laka kö'do akila mo dë zi lima."

⁵ Pawolo akohö wiri ne mi wa'do ehe o'do wa kyënyë maako dë.

⁶ Vidi asesinnî sösu henye kala Pawolo ne atö'bu riyë mandere kandi akalëpi brua. Alimannî mo kongö kadra konda aba, ehe mati kö'du ako o'do rë nî dë zi mo, zë ofö kö'du sösu 'bënnî ehe iyannî henye, "Kora nenye, wiri ra."

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobiliyö, ehe mo ëdi kaño maako aba ani na 'bëni. Mo iri ze kalakyedre aba lijo 'bëni kö'do wota aba.

⁸ 'Bu mo mi sora, na köo rakyitu aba, ehe miköo kindri aba. Pawolo i'bë zi mo, ehe i'di kala ni do mo, ehe ako'jo kora ne mötu aba.

⁹ Tapëti kö'du nenye o'do rë nî, vidi biya da rutu ne ika vidi 'bënnî 'ba rakoo zi Pawolo, ehe ako'jo zë biya.

¹⁰ Vidi nee oronnî ze, ehe mati di'bë, zë i'dinnî zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, di'bë ze mi baburu mati alima mi Malata tona aba. Baburu ne ta Alikazenderiya mi Ezipeto, ehe ëdi na yolo henye, "Wiri loja."

12 Doko ze mi Seyirakusi da lima ze ani ko'do wota aba.

13 Ta karani, di'be ze zi Rahagimu. Ko'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe ko'do riyö aba yaa, doko ze Putali.

14 Ani di'ja ze öndu maakowe. Zë alenzenni ze zi lima re nni. Ko'do kölo 'ba gima aba yaa, di'be gawo kyedre 'ba Roma.

15 Kya öndu maakowe mi Roma owonni kö'du ze, ehe ayinni de ze kutre Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingö Wota. Mati Pawolo ongo zë, mo o'do öwö'di zi Wirri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

16 Doko ze mi Roma, ehe ila Pawolo zi lima mi loko na bi de ni, vo kanya aba kölo zi go mo kongö.

17 Tapëti ko'do wota aba mati doko ani, Pawolo ako'jo bi kölo kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, "E öndu me, mo'do waako de na kyënyë zi vidi 'bezee, ehe mo'do waako kpa de na kyënyë ra dalëti 'ba zutu 'bezee. Mora mi Yerusalema i'di ma na maboso mi Roma.

18 Zë ongönni mi kö'du kyënyë ma asusu ma go mo, ehe omba zi ma kinga na dangölö. Zë i'janni mo'do kö'du ako de na kyënyë zi koli.

19 Vo dagba 'ba Yude ombanni da kö'du ne de, here ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma zi vure 'bama kiya. Mora manza de kö'du kyënyë maako aba zi kiya ra dakaño 'bama.

20 Ida ma nyöri nenyee aba ga kö'du wa ma ze vidi 'ba Yiserele domba zi re ni ko'do. Kö'du nenyee ra ma ko'jowe kinye zi me'do ga kö'du wa ma domba ze nenyee."

²¹ Vo dagbe aya'bannì dɔ mo iyannì henye, “Vidì kòlò maako tëmì Yudiya ayöru waraga dë zi ze ga kö'du yì. Ehe ma kòlò tëmì zë ayi dë zi kö'du ko'dɔ 'bëyì yada mandere zi kö'du kyënyë maako kiya rë yì.

²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yɔlɔ ze ku henye, vidì biya ta bi ne ombannì gboko kyiyì nenyë dë.”

²³ Here, zë i'dinnì kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bëzë ayinnì mì kadra nani, bi mati Pawolo ëdì lima 'dɔmɔ. Ta damëndö le yɔndɔ aba, mo ayada zi zë kö'du kise 'ba Damöku 'ba Wiri. Mo iri tëmì kö'du ki'di 'ba Mosa ehe wayöruwë 'ba Nëbiyë zi yɔnzɔ zi kika zë zi Yësu.

²⁴ Kya vo dagba maakowe ombannì da kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe ombannì dë.

²⁵ Kyere zë ombannì da kö'du tëmì kutë nnì dë, ayetonnì ti'bë wënnì. Mora Pawolo iya henye, “Lawo Laka iya kö'du tinyö mati mo utu nëbì Yisaya

²⁶ zi yada zi zutu 'bezee,
 'İ'bë zi vidì nenyee ehe ayada zi zë,
 “Akowowe ehe akowowe, mora ayɔle dë.
 Akonge ehe akonge mora ayɔle dë.”

²⁷ Ge biya ëdiyë di'di kyënyë aba.
 Mbili ye owo kö'du dë ehe komowe ayöfu ku.
 Zë ɔ'bɔnnì dë zi bi kongɔ,
 mandere kö'du kowo,
 mandere kö'du yɔlɔ.

Ëzë ato'be, oto de zi ma, ehe ma kak'o'je.' ”

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye, “Momba zi ye yɔlɔ henye, Wiri omba zi yɔmɔ tu'dëë, ehe zë akowonnì.”

³⁰ Kɔɔ riyö aba Pawolo alima mi loko kopi ehe iri vidi biya ma edi tayi mo kongɔ ne kalakyedre aba.

³¹ Mo ayeti kö'du 'ba Damöku 'ba Wirí kazi tere ehe yandi kö'du 'ba Yere Yësu Korisitɔ, ehe vidi maako ayɔnzɔ dë zi mo yata.

Morokodo
Portions of the Holy Bible in the Morokodo language
of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d